

„Învățămintele istoriei ne arată că revoluția din 1848 nu a putut triumfa și datorită faptului că forțele revoluționare nu au avut un partid unit, cu clarviziune, cu un program larg, un partid care să asigure conducerea și unirea în luptă a tuturor forțelor revoluționare. Tocmai de aceea, analizând desfășurarea ulterioară a luptei revoluționare, putem înțelege ce mare importanță a avut crearea partidului clasei muncitoare cu 80 de ani în urmă, apoi a Partidului Comunist Român, care a condus lupta revoluționară pentru socialism, ce însemnătate uriașă are faptul că astăzi poporul român are în partidul comunist un conducător încercat, cu o linie politică clară, bazată pe învățătura marxist-leninistă, care corespunde pe deplin intereselor revoluției socialiste, asigură unirea tuturor forțelor în lupta pentru triumful socialismului și comunismului în România. Iată de ce sîntem siguri de victorie!”

NICOLAE CEAUȘESCU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Tribuna școlii

REVISTĂ SĂPTĂMINALĂ

Anul III Nr. 95

Simbătă 12 mai 1973

16 pagini — 1 leu

La Iași, cu prilejul aniversării a 125 de ani de la revoluția din 1848

1848 — un program revoluționar unitar

Desfășurată regional, ca urmare a unei situații de fapt, revoluția națiunii române înfățișează totodată profunde trăsături unitare, dezvăluite atât de conlucrarea revoluționarilor moldoveni, munteni și transilvăneni, cit și de programele de bază revoluționare a căror analiză ne arată că ne aflăm în fața unei problematice comune. Aceste programe reprezintă în ansamblu programul revoluționar al națiunii române, care a devenit un îndreptar pentru patrioți în deceniile următoare, aplicarea sa practică treptată ducând la constituirea României moderne. „Revoluția de la 1848 — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul adunării populare de la Iași — a zguduit din temelii vechile rinduieli feudale care frînau mersul înainte al societății românești, a marcat începutul unei noi etape în dezvoltarea economico-socială a țărilor române, în lupta pentru libertate și o viață mai bună, împotriva exploatarei și asupririi maselor muncitoare, pentru realizarea unității naționale, formarea statului național unitar român, scuturarea jugului dominației străine și cucerirea independenței și suveranității patriei noastre”.

Deși programele revoluționarilor români, au fost elaborate în diferite locuri și împrejurări, ele au numeroase elemente similare și se

completează unele pe altele, alcătuind prin alăturare programul unitar de luptă al românilor, eficient până la realizarea sa. Petiția-proclamație de la Iași din martie 1848, petiția națională adoptată de marea adunare de la Blaj la 4/16 mai, „Prinipiile noastre pentru reformarea patriei”, proclamația de la Islaz, ori „Dorințele partidei naționale în Moldova” nu sînt documente izolate, creații de moment, acționînd într-un timp limitat și într-un spațiu restrîns, ci, dimpotrivă, ele aparțin unui unic izvor și servesc o cauză comună: făurirea statului modern, unitar și independent român. De aceea se poate vorbi ca o stare de fapt, în furtunoșii ani 1848—1849, de existența unui program revoluționar unitar, destinat tuturor românilor, program determinat în cea mai mare măsură de condițiile obiective interne, de necesitățile societății românești care trebuia să se desprindă din tiparele perimatei orînduirii feudale și să intre pe deplin în acelea ale unei vieți moderne.

Deși profund românesc, acest program aparține totodată, ca și revoluția însăși, unul cadru euro-

DAN BERINDEI

(Continuare în pag. a 3-a)

Despre adaptare

Răsfoiam, într-o zi, un album de geologie cu un copilăș dornic să cunoască ceva din istoria zbuciumatei noastre planete. Brutozauri, Dinozauri, Plesiozauri alternau cu păsări uriașe, cu ciocuri enorme, cu dinți și cu privire sfioroasă.

— În grădina zoologică nu am văzut nici unul din animalele acestea, a remarcat copilul.

— Nu puteai să le vezi, pentru că au dispărut, am răspuns eu.

— Toate?

— Toate.

— De mult?

— De mult de tot.

— De ce?

— Pentru că nu au mai putut rezista. Deși animalele acestea pe care le vezi au fost foarte, foarte mari.

— Cît de mari? Cît un elefant?

— Mai mari. Cam cît această cameră de înalte și de lungi.

— Atunci erau animale foarte puternice. De ce au murit ele și nu altele?

— Ele nu au fost exterminate de alte animale, ci de dușmani mult mai puternici. Multe au dispărut din cauza frigului. Altele din cauza căldurii. Unele au fost inecate. Altele au fost îngropate, de pămînt sau de ghețuri.

Copilul a rămas pe gînduri. Apoi, timid:

— Dar omul exista pe vremea aceea?

— Desigur, un animal din care mai tirziu s-a tras omul, a existat.

— Dar oamenii există și acum. Ei nu au dispărut. De ce?

Întrebarea mi-a plăcut. I-am răspuns cam așa:

— Pentru că împotriva tuturor

Tableta săptămînii

dușmanilor, oamenii au avut o uncealtă de apărare foarte puternică, pe care au îmbunătățit-o treptat, treptat: inteligența.

Copilul a rămas pe gînduri, ca în fața lucrurilor intuite, dar nu pe deplin înțelese. Nu a mai întrebat nimic.

Mi-a părut rău, pentru că aș fi putut să-i povestesc drama pe care astăzi omenirea o traversează, dilema teribilă pe care trebuie să o rezolve, cu ajutorul acestei inteligențe care de multe secole a încetat de-a fi un instrument de apărare, pentru a deveni o formidabilă armă ofensivă, în descoperirea legilor naturii și punerea acestora în serviciul lor. Un efect secundar cumulat al acestor lupte de dominare a naturii este din păcate degradarea treptată a mediului ambiant, a pădurilor și a vietașilor acestora, otrăvirea apelor cu toată fauna și flora lor, poluarea atmosferei, zdruncinarea din temelii a întregului ecosistem.

Procesul de degradare este accelerat prin revoluția științifico-tehnică pe care o trăim de cîteva decenii, revoluție al cărei sfîrșit nu este previzibil. Această revoluție a produs mutații profunde în viața fiecărui om și în relațiile dintre societate și membrii săi. Iată cum, pe de o parte, ca rezultat al muncii și inteligenței sale, omul și-a creat propriul său mediu ambiant, iar pe de altă parte a dezlănțuit un curent vertiginos al dezvoltării tehnico-științifice pe care nu-l mai poate opri. Instituții care au rezistat în trecut unor numeroase asalturi, cum este școala,

Nicolae Ceaușescu

(Continuare în pag. a 3-a)

ÎN ACEST NUMĂR

Noi posturi vacante în învățămînt pentru anul școlar 1973—1974 • „Diversificarea” și „diferențierea” studiilor • Sistemul relației grădiniță-copil-familie • Diferențierile psihice dintre elevi • Pentru ca atelierul să devină o poartă deschisă spre economia județului • „Suplimentul de științe sociale” dedicat aniversării a 125 de ani de la revoluția din 1848.

**De la Ministerul
Educației și Învățămîntului**

La cererea unui mare număr de cadre didactice, Ministerul Educației și Învățămîntului a aprobat ca examenul de definitivare în învățămînt să se desfășoare în perioada 1-7 septembrie a.c. Examenul de acordare a gradului didactic II se va desfășura în perioada stabilită anterior — 7-14 iulie a.c.

**În dezbateri:
ergonomia**

La Casa corpului didactic a municipiului București, între acțiunile interesante, organizate și în această lună, cu scopul de a contribui la înfrumusețarea și, în ultimă instanță, la perfecționarea cadrelor didactice, a fost inițiată o dezbateri cu tema: „Ergonomia muncii în atelierul-școală”. Au participat directori de școli, maștri-instructori, reprezentanți ai unor întreprinderi, iar din partea Institutului de științe pedagogice, prof. Vladimir Krasnaseschi și prof. dr. Petre Bărbulescu (coordonatori ai acestei acțiuni).

Dezbateri a debutat cu o expunere a prof. Vladimir Krasnaseschi, în care s-a arătat că ergonomia, prefigurată ca știință din 1968, avîndu-și sfera de aplicare în industrie (esența ei este asigurarea comunicării între om și procesul de muncă, între om și mașină) cîștigă tot mai mult teren în viața școlii. În activitățile de învățare, de pildă, respectarea unor cerințe ergonomice pune de acord capacitatea de recepție a elevului cu volumul în creștere al cunoștințelor transmisibile. Performanțele elevului, în această direcție, sînt condiționate de o serie de factori: lumină, mobilier adecvat, liniste etc. Profesorul însuși, în tripla calitate de receptor, selector, transmîtor de informații, este determinat la solicitări de natură ergonomică.

Ergonomia muncii în atelierul-școală prescrie principii (norme) ideale, care se impun a fi prezentate forurilor de decizie. Atelierul nu e — a precizat vorbitorul — pur și simplu un loc de activitate precum clasa, cabinetul, laboratorul, ci se apropie mult de locul de muncă productiv. Pentru ergonomie, un loc de muncă înseamnă un sistem integrat om-mașină. Dialogul om (subiect) — mașină (mijloc) are ca obiect materia primă; el se desfășoară, apoi, într-o ambianță anume. Rezultatele sistemului amintit depind de dimensiunile, de caracteristicile locului de muncă, dar și de relațiile care se stabilesc între subiecți (în cazul atelierului, elevii).

Optimizarea muncii în atelierul-școală poate fi realizată — în con-

dițiile dotării existente — prin adaptarea la vîrstă a dimensiunilor locului de muncă și a utilajului, prin asigurarea unei economii de mișcări pentru evitarea oboselii fizice, prin depistarea și întărirea motivației etc. Condițiile ergonomice înseși pot influența, la rîndul lor, motivația.

Dezbaterile — antrenante — au întregit expunerea cu observații personale privind cerințele ergonomice, din partea unor directori de școli, maștri-instructori, reprezentanți ai întreprinderilor. Prof. Titu Alexandru (Liceul „Dumitru Petrescu”) a

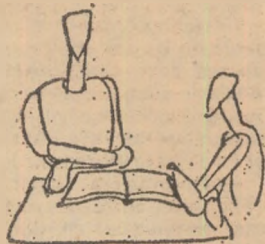
sesizat neajunsul aglomerării multor ateliere vizitate cu mașini de proporții (care „impresionează”), impracticabile, printre care elevii abia se mișcă. Sugestii notabile privitoare la instruirea tehnico-productivă au adus Dragoș Iliescu (I.C.P.E.T.), Mihaela Scinteianu (Școala generală nr. 4), Ioan Socaci (Grupul școlar de construcții — Mihai Bravu) și alții. Prof. dr. Petre Bărbulescu a semnalat, în încheiere, cîteva din consecințele negative ale nerespectării cerințelor ergonomice în activitatea unor ateliere.

D. M.

**Maica Tecla
a sfeclit-o!**

Comentata emisiune din 3 mai a.c. a Televiziunii: „Tinerii despre ei înșiși”, ne-a pus în față, cu stupoare, o bătrînă analfabetă, înzestrată cu imaginația primitivă a pierzătorilor de vreme, care a văzut în petele de vopsea de pe ușa noului apartament din Balta Albă palida față a sfîntului Ion, într-un ciot de varză uscată (lipită cu clei!), a văzut, ca într-un rizibil și straniu nou Golem, duhul crucificat al lui Cristos, iar într-un ou pietrificat, sticlind ca niște pietre prețioase, „ochii” Mintuitorului.

Secretarul „sfîntei”, soțul Gănescu, administra prețurile — variînd între „un pol” și „trei sutare” — „minunilor” maicii Tecla, destinate

slabilor de finger liceeni, tînjînd după note maxime la școală sau după rangul studentiei, dobîndit peste noapte.

Nu ne putem reprima nici noi un banal sentiment de compătimire. Neștiința de carte era invocată ca o mîndrie în plus în favoarea vizionarismului și intermediarismului bătrînei, ce vorbea cu ochii închiși de extazul „comunicării”.

Și mai mult ne cuprinde tristețea în fața lipsei de ambianță constructivă a unor tineri dispuși să se cufunde în marasmul acestor fantome lipsite de viitor și duhînd de de parte, ca o cameră stătută în care putrezesc șobolani. Ce au de spus părinții, profesorii, colegii, a căror prezență în emisiune a fost aproape inexistentă?

Emisiunea a evidențiat o concluzie necesară: intervenția promptă a organelor de miliție în depoluarea acestor cuiburi cu o atmosferă anacronică.

În acest fel, salvarea prin metoda Gănescu a tinerilor lipsiți de încredere în ei înșiși și de mediul activ care să-i îndepărteze de fuga de efort s-a încheiat și ea, sperăm.

D. VOICULESCU

**În atenția
profesorilor
de istorie**

Zilele acestea a apărut în librării și la chioșcurile de difuzare a presei vol. XXI, pe 1973 al publicației Studii și articole de istorie, edi-

tată de Societatea de științe istorice pentru profesorii de specialitate din învățămîntul liceal și învățămîntul de cultură generală.

În volum se află publicate PROGRAMELE PENTRU SUSTINEREA EXAMENULUI DE DEFINITIVAT ȘI A EXAMENULUI DE GRADUL II ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT, PENTRU PROFESORII DE ISTORIE, CATEGORIA I ȘI A II-A, elaborate de Institutul central de perfecționare a personalului didactic.

Volumul cuprinde, de asemenea, o serie de materiale, în strînsă concordanță cu programa analitică a trimestrului III al anului școlar, lucrări de sinteză privind istoria României și istoria universală, lucrări de metodica predării istoriei și de metodologia cercetării istorice, precum și materiale auxiliare cu caracter informativ și orientativ ca izvoare istorice comentate, planuri de lecții comentate, tablouri sinoptice, lexic de terminologie istorică, calendar istoric, bibliografii selective comentate de istorie și metodica predării acestei discipline.

Profesorii care nu vor găsi la chioșcuri sau librării vol. XXI „Studii și articole de istorie” îl vor putea procura de la filialele Societății din toate județele țării sau direct de la redacție, București, b-dul Republicii 55, sect. III. Prețul unui exemplar este de 7 lei.

**La Casa corpului
didactic din Bacău**

Casa corpului didactic din Bacău desfășoară o largă acțiune de informare și perfecționare a profesorilor de desen și de muzică din municipiu și din județ, cu participarea unor cadre didactice universitare de specialitate, a unor critici de artă și a altor specialiști.

Se țin conferințe, se fac demonstrații practice și se prezintă filme demonstrative. În fața profesorilor de desen, s-au dezbătut probleme de psihologia și pedagogia desenului și de metodica activităților artistice plastice, precum: contribuția cercetărilor asupra desenului infantil la fundamentarea psihologiei copilului: desenul, oglindă a dezvoltării personalității copiilor; desenul, instrument operativ de acțiune în practica vieții, în cercetarea științifică și în activitățile constructive; desenul, factor al educației estetice și al dezvoltării creativității în școală: metode noi în învățămîntul desenului.

Adiacent acestei acțiuni de informare și perfecționare, tot la Casa corpului didactic din Bacău, s-a organizat o reușită și instructivă expoziție cu desene realizate la Școala generală nr. 5, sub îndrumarea profesorului Aurel Stanciu și a învățătoarei A. Lungu, care realizează desene remarcabile cu elevii clasei a III-a C.

O expunere deosebit de interesantă (însoțită de filme și demonstrații fonice) a făcut profesorul Al. Rusin în fața profesorilor de muzică, dezvoltînd tema „Un nou sistem de notare în muzică, stabilit pe cale matematică”.

Aceste acțiuni se desfășoară în colaborare cu societatea profesorilor de desen și muzică.

Prof. dr. ALEXANDRU
TOHĂNEANU

La rubrica „Dialog cu cititorii” din nr. 94 — anul III — al revistei „Tribuna școlii” s-a publicat, în întregime și cu un comentariu, scrisoarea de răspuns a Inspectoratului școlar al județului Suceava adresată Ministerului Educației și Învățămîntului la o sesizare a tovarășei învățătoare Popa Olimpia.

Regretăm faptul că răspunsul nostru a fost prea lung, întrucîtva lipsit de claritate și cu o anumită notă de iritare. De aceea considerăm necesar să facem cîteva precizări pentru a clarifica situația:

1. În indicațiile M.E.I. cu privire la desfășurarea concursului pentru ocuparea posturilor se prevedea că subiectul, la limba română pentru învățători, va consta dintr-o probă scrisă la gramatică.

Subiectul pentru examen trimis de minister conținea însă și o temă pentru literatură.

Concursul s-a desfășurat potrivit indicațiilor M.E.I., așa cum era și firesc, întrucît inspectoratul școlar nu are calitate de a comenta dispozițiile ministerului, ci de a le executa.

Conform prevederilor regulamentare, comisia de concurs a verificat și notat corespunzător lucrările scrise, s-a încheiat procesul-verbal de examen, iar a doua zi, s-au afișat rezultatele, care consemnau un singur concurent reușit și anume tovarășa învățătoare Popa Olimpia.

După cîteva ore de la afișarea rezultatelor, inspectoratul școlar a primit de la minister ordinul de a verifica lucrările și de a lua în considerare numai subiectul de gramatică. Ca urmare, au fost convocați din nou membrii comisiei și s-a procedat la recorectarea lucrărilor, iar în urma acestei operații, au mai fost declarate reușite încă două învățătoare.

Fără îndoială, de această dată, lucrările s-au corectat în condițiile cunoașterii numelui concurrentului. Altfel nu se putea.

Cele trei tovarășe învățătoare reușite la concurs au fost invitate la Inspectoratul școlar, unde au primit posturile pentru care au optat. Nici una din concurente nu a contestat examenul, considerînd corectă desfășurarea lucrărilor.

2. În legătură cu termenii contestației și reclamației puși în discuție în nota amintită din „Tribuna școlii”, rugăm să se analizeze conținutul art. 54 și 55 din „Regulamentul privind numirea și transferarea cadrelor didactice”, care, eventual, ar putea fi comentate în paginile revistei spre folosul tuturor celor interesați.

3. Tovarășa învățătoare Popa Olimpia, înainte de concurs, era suplinitoare în municipiul Suceava, la o clasă de recuperare de la Școala generală nr. 2. A primit această suplînire la 1 octombrie 1970 ca urmare a restrîngerii de activitate la Școala generală Salcea, unde era titulară. Conform articolelor 37 și 41 din Regulamentul privind numirea și transferarea personalului didactic trebuia să solicite un post în localitatea respectivă sau în altă localitate. A preferat situația de suplînitoare în municipiu. Deci, la data concursului, tovarășa Popa Olimpia nu era titulara vreunui post, ci suplînitoare. Aceasta înseamnă cu totul altceva decît „titulară în municipiul Suceava”.

Socotim că atît Inspectoratul școlar cît și „Tribuna școlii”, slujind interesele învățămîntului, trebuie să-și fundamenteze acțiunile pe adevăr.

4. Nu ne permitem, din respect pentru „Tribuna școlii”, să ne referim la calificativul atribuit Inspectoratului școlar al județului Suceava în titlul notei amintite și nici la forma expresivă a ultimului paragraf.

Noi considerăm că organul de presă al Ministerului Educației și Învățămîntului trebuie să aibă totuși un pronunțat caracter educativ.

Inspectoratul școlar al
județului Suceava

REPERE ALE MODERNIZĂRII

„Diversificarea” și „diferențierea” studiilor

Una din tendințele generale și dominante ale învățământului contemporan, de adaptare a conținutului și a structurii sale la particularitățile psiho-fizice ale elevilor în vederea dezvoltării cât mai depline a personalității lor, ridică, pe planul teoriei pedagogice cât și pe cel al activității practice — de organizare și structurare a învățământului, precum și al desfășurării procesului didactic — problema diversificării și diferențierii studiilor.

De aceea, în literatura pedagogică actuală, problemele instruirii diversificate se înscriu printre temele principale referitoare la concepțiile care fundamentează măsurile de reformă a învățământului în diferite țări, ele constituind obiectul a numeroase încercări, experimentări și studii.

În unele cazuri, acestea vizează procesul de orientare a elevilor către studii corespunzătoare inclinațiilor și aptitudinilor lor, altele ele se referă la adaptarea instrucțiunii — a conținutului, formelor de organizare și a metodelor — la posibilitățile diferite ale elevilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru proprii unor grupe de elevi sau chiar fiecărui elev în parte.

Principiul luării în considerare a particularităților individuale sau caracteristice unor grupe de elevi are două aspecte întrucâtva deosebite, distincte, deși nu independente unul de altul. Cu toate acestea, în multe cazuri, se constată o anumită imprecizie în folosirea terminologiei corespunzătoare a proceselor amintite. Fără nici o distincție, problema stabilirii unor căi multiple de instruire, corespunzătoare intereselor variate ale elevilor ca și aceea a adaptării procesului didactic la posibilitățile diferite ale acestora, sînt definite, în unele lucrări, ca instruire „diferențiată”, în altele „diversificată”, fiind preferați cînd unul din termeni, cînd celălalt sau, de multe ori, sînt folosiți amîndoi ca termeni sinonimi. Dar sinonimia lor creează confuzie. O analiză conceptuală se

impune, și ea ne arată că fiecare din cele două noțiuni trebuie raportată la fenomene pedagogice diferite.

Examinîndu-le din punct de vedere istoric, „diferențierea” instruirii nu este o problemă specifică timpurilor noastre; începutul afirmării acestui principiu este legat de constatarea deosebirilor dintre copii din punctul de vedere al inclinațiilor, dar mai ales al capacităților intelectuale, ceea ce a condus la necesitatea luării lor în considerare în desfășurarea procesului de învățămînt. Mai tîrziu, pe acest temei, dar realizîndu-se și interese de clasă, diferențierea a condus și la un anumit mod de structurare a învățămîntului, astfel încît, după un curs primar obligatoriu și comun pentru toți copiii, aceștia sînt îndrumați, după considerente sociale preponderente, în școli de tipuri și de niveluri diferite, creîndu-se un învățămînt prin definiție dualist.

Progresele înregistrate pe planul cunoașterii evoluției psiho-fizice a ființei umane și a particularităților individuale permițînd stabilirea de interese și aptitudini diferite la copii, au condus apoi, sub impulsul cerințelor sociale de valorificare cât mai deplină a potențialului uman, la ideea „diversificării” studiilor, a orientării elevilor spre studii corespunzătoare inclinațiilor și intereselor lor.

Dar, preferințele și aptitudinile pentru anumite discipline și domenii de activitate nu sînt cu totul distincte, exterioare față de capacitățile diferențiate de înțelegere a ritmului de muncă al elevilor. Dimpotrivă studiile de psihologie a învățării și experiența școlară arată că între aceste trăsături se produce o interferență. Pe fondul general, relativ mai lent, al dezvoltării unor copii se pot manifesta inclinații pentru unele discipline sau activități în care aceștia pot obține rezultate remarcabile. De asemenea, capacitatea de înțelegere și de creație a unui elev poate fi variabilă în domenii și activități diferite. De aceea, considerăm că „diversificarea” învățămîntului nu este un proces identic cu cel al „diferențierii” studiilor, dar nici cu totul distincte unul față de celălalt.

După părerea noastră, diversificarea pregătirii implică adaptarea conținutului instruirii la grupe de interese și inclinații, deci stabilirea mai multor profile, multiple direcții de dezvoltare, de formare și, în consecință, îndrumarea elevilor spre acelea care le convin cel mai bine, în care pot obține maximum de randament.

Diferențierea definește necesitatea și modalitățile de tratare diferită a copiilor, determinate de capacitatea de înțelegere și muncă diferită, prin adaptarea activității școlare la acestea, asigurînd în acest fel dezvoltarea personalității tuturor elevilor în vederea integrării lor orga-

nice în activitatea școlară și apoi în cea socială.

În timp ce primul fenomen pedagogic — diversificarea — este corelat cu activitatea de orientare școlară și profesională a elevilor spre școli, secții profile, grupe de discipline stabilite, cel de-al doilea — diferențierea — necesită adaptarea conținutului, a aspectelor organizatorice și a metodelor de lucru la posibilitățile diferite ale elevilor, ceea ce a condus la crearea unor clase și introducerea unor discipline de nivel diferit, la desfășurarea activității didactice cu microgrupuri școlare omogene ș.a.

Referindu-se la această problemă, pe care o denumește „individualizare pedagogică” Emil Planchard (în „La pedagogie scolaire contemporaine”) face distincția între individualizarea pe „termen lung”, „vocațională”, vitală, socială, longitudinală și alta pe „termen scurt”, școlară sau didactică. Prima individualizare, diversificarea studiilor vizează înaintea de toate conținutul pregătirii, se justifică prin considerații relative la viitorul tînărului și la exigențele totdeauna variate ale societății; el

1848 — un program revoluționar unitar

(Urmare din pag. 1)

pean. Într-adevăr, desființarea rangurilor și privilegiilor egalitatea — cu corolarul transilvănean al egalității politice a națiunii române cu celelalte naționalități conlocuitoare pînă atunci privilegiate — libertățile publice, garda națională, forma de stat a unei monarhii constituționale ori chiar a unei republici „camuflate” — domn ales pe cinci ani din toate stările societății! — restructurarea repartitiei fiscale, au fost probleme care au apărut și în programele țărilor europene mai înaintate ale epocii cuprinse în procesul revoluționar.

Alte stipulații ale programului revoluționar românesc răspundeau însă unor condiții specifice ale zonei de centru și de sud-est a continentului: abolirea iobăgiei și a regimului muncii de glaciă și împroprierea țăranilor, restructurarea economiei, a administrației și a justiției pe baze moderne, ridicarea instrucțiunii publice la un nivel mai înalt, corespunzător ansamblului de transformări ce se cereau, problema clerului și deosebit de însemnata — din punct de vedere econo-

privește regimul studiilor, specializarea profesională și „interesează mai întîi autoritățile școlare mai mult decît pe profesori”.

„A doua perspectivă a individualizării pedagogice — diferențierea, spunem noi — vizează un obiectiv mai limitat și imediat. Ea se referă la necesitatea de a educa la fiecare elev trăsăturile personale pe care orientarea sa generală o cere”.

Procesul de formare a omului, prin învățămînt, pentru a deveni o forță productivă capabilă de a realiza randamentul cel mai ridicat, presupune o pregătire corespunzătoare inclinațiilor personale și ritmului propriu de lucru. Aceasta înseamnă că învățămîntul trebuie să țină seama de diversitatea naturilor umane, de ritmul de dezvoltare și de varietatea vocațiilor. Alegerea unei căi nepotrivite inclinațiilor ca și tratarea nediferențiată a elevilor duc la rezultate nedorite pentru elevi, atît pentru cei considerați apti să realizeze mai mult cît și pentru cei ce satisfac mai greu cerințele școlii. De aceea, ideea fundamentală care a orientat cele mai multe din reformele școlare din ultimele decenii a fost realizarea unității și diversității instruirii în același timp, astfel ca elevul să aleagă o cale de formare convenabilă, un profit de studii mai adaptat posibilităților, intereselor și vocațiilor sale și să se poată dezvolta.

Conf. dr. ION T. RADU

mic, dar și național — problemă a secularizării.

Unitatea viitorului stat românesc — Mihail Kogălniceanu scriind despre „cheia de boltă” sau „cununa” tuturor reformelor preconizate pe care ar fi reprezentat-o Unirea — ca și independența — în „Prințipiile noastre pentru reformarea patriei” se cerea constituirea unui stat independent — au fost și ele incluse în programul revoluționar de la 1848, după cum acesta cuprinde un șir de stipulații și de teze menite a constitui linia directorii ale politicii externe românești.

Rezultantă a ideologiei înaintate românești a epocii, programul revoluționar unitar de la 1848, lesne de reconstituit, a fost un îndrumător general de acțiune politică, eficient nu numai în timpul evenimentelor revoluționare, ci și în întreaga perioadă de constituire și organizare a statului român modern, el reprezentînd totodată unul din aspectele cele mai interesante ale momentului pașoptist și totodată ale integrării istoriei românești în largul curs al istoriei universale.

Despre adaptare

(Urmare din pag. 1)

de exemplu, sau administrația trebuie regîndite și adaptate ritmului actual al progresului.

Cantitatea enormă de informații, care crește exponențial trebuie înmagazinată, clasificată și prelucrată cu extraordinară repeziciune, pentru a putea fi utilizată. Ordinatoarele, create cu un scop limitat, acela al calculului rapid, îndeplinesc această sarcină și vor prelua, cu siguranță, într-un viitor previzibil și alte sarcini care trebuie executate și repede și corect.

În sfîrșit, un efort considerabil va trebui făcut în direcția opririi poluării atmosferice și sonore, a degradării apelor și oceanelor și uciderii peștilor și tuturor vietăților acvatice, în direcția conservării echilibrului biologic.

Trebuie să constatăm cu satisfacție că toate problemele pe care le-am schițat au stat în atenția deosebită a conducerei de stat și de partid, că o seamă de legiuri și decizii recente sînt menite să apere pe om împotriva efectelor propriului său e-

fort, să-l ajute în munca de adaptare continuă la profilul existent al progresului. Alte măsuri sînt menite, pe de o parte, să apropie școala de viață, pe de altă parte să ajute pe om să-și continue acțiunea de informare și după anii de studiu, să-l înlesnească procesul de educare permanentă.

Va reuși omul epocii noastre să învingă și să depășească toate greutățile care amenință viața sa și a urmașilor săi? Cu calitățile sale, desigur da. Dar, inteligența singură nu este suficientă. Optimism, austeritate, perseverență, conștiința clară a scopului urmărit, încredere neclintită în succesul întreprinderii, dăruire totală în tot ceea ce se face, sînt calități care trebuie să însoțească permanent și inteligența și munca și știința sa, dacă omul de astăzi dorește ca societatea de mîine să asigure condiții sporite de viață copiilor săi, să-i implice pe aceștia cu natura în mijlocul căreia vor trăi, să-i ajute să devină stăpîni pe propriul lor destin.

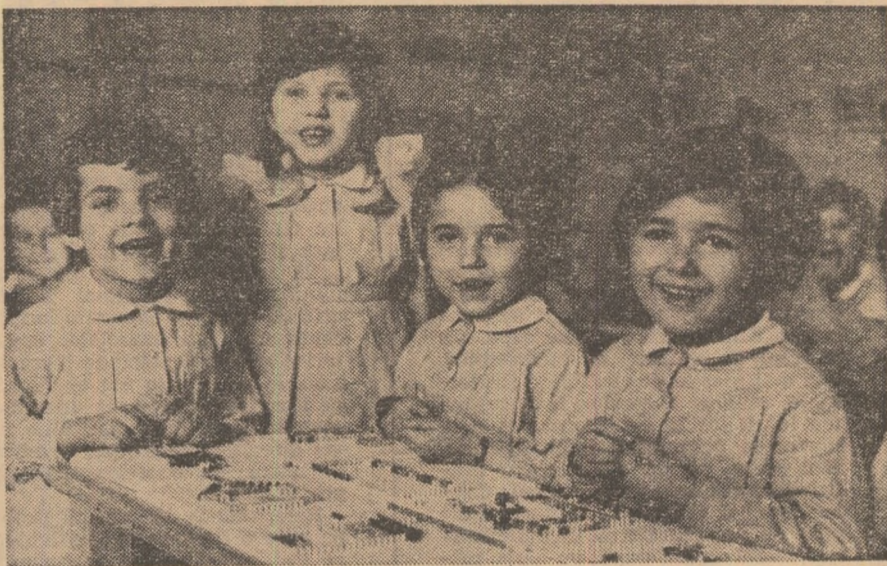

Experiențe în laboratorul de fizică

TEORIA ȘI PRACTICA INSTRUIRII

Colaborarea dintre grădiniță și familie este considerată ca o relație între doi termeni din care, primul emite iar celălalt recepționează îndrumările educaționale. Grădinița este aceea care informează, recomandă și prescrie modalități de influențare a copilului în familie. Există părerea că în relația discutată, grădinița ar deține un rol „directiv” și „autoritar” de remitere a tehnicilor educaționale. Este poate cazul să observăm că această poziție reflectă o optică predominant pedagogică devenită tradițională în problema modului de a concepe „conlucrarea” dintre cei doi termeni ai relației analizate. Relația „educatoare—familie” devine unilaterală dacă totul se reduce numai la un aspect pur instructiv: grădinița informează, iar familia achiziționează indicațiile transmise. De îndată ce mesajul transmis este preluat de familie, rolul grădiniței ar fi, chipurile, îndeplinit.

Procedând la un examen mai sever al conștiinței profesionale, educatoarele nu se poate să nu-și pună întrebarea, în ce măsură părinții aplică rațional recomandările primite. Mai mult, nu se poate ocoli problema, dacă în postura aceasta de

Instantanee la Grădinița „Donca Simo” din Rîmnicu Vilcea

Sistemul relației GRĂDINIȚĂ-COPIL-FAMILIE

„instructor” al familiei, grădinița își poate îndeplini țelurile formative apelând în acest mod la familie. Cum poate fi asigurată eficiența intervențiilor exercitate de grădiniță asupra familiei, știut fiind că obiectivul principal este copilul? Cum va fi găsit un „limbaj comun” între educatoare și părinți? Dat fiind scopul comun — educarea copilului — cum vor înțelege părinții ce a-nume au de făcut (obiectivele formative) și cum trebuie să procedeze (tehnicile educaționale) în relațiile lor reciproce cu copiii?

Educatoarele nu se pot limita firește numai la prescripții și îndemnuri. Se impune o schimbare în însuși modul de a concepe influențarea educațională a familiei. Este necesar ca optica pedagogică să fie îmbinată cu cea psihogenetică, pentru ca acțiunile exercitate asupra preșcolarului să fie puse în relație cauzală cu efectele (schimbările)

pe care le generează aceste acțiuni, în diverse sfere ale activității psihice a ființei umane în devenire.

Adoptarea poziției psihogenetice ne obligă la reexaminarea relației dintre grădiniță și familie. Introducerea unei verigi intermediare, în esență centrală, devine absolut necesară. Aceasta este copilul, spre care gravitează toate eforturile noastre educaționale. În locul formulei concepută tradițional, exprimată prin schema $G \rightarrow F \rightarrow C$ (grădinița \rightarrow familia \rightarrow copilul), ni se pare cu mult mai potrivită schema $G \rightarrow C \rightarrow F$ — în care termenii implicați se centrează în jurul copilului, constituind un ansamblu funcțional pluricausal.

Schema tinde să redea sistemul de relații în care este inclus copilul — obiect al unui complex de influențe multidimensionale prin na-

tura și structura lor. În același timp, copilul este un factor activ, capabil să exercite influențe sensibile atât asupra familiei (prin acțiunile grădiniței), cât și asupra grădiniței (prin ambianța familială).

Ceea ce trebuie însă reținut de fiecare educatoare este că poziția psihogenetică obligă grădinița să asigure fiecărei familii, poate nu atât uniformitatea tehnicilor educaționale, ci principii călăuzitoare de acțiune, menite a promova schimbările în planurile dezvoltării fizice, intelectuale, social-morale și estetice a preșcolarilor.

A conlucra cu familia înseamnă a proceda la inițierea ei sistematică în problemele complexe și dificile ale formării și dezvoltării psihice a copilului.

Pentru ca relația părinților cu copiii să aibă efecte formative este necesar ca educatoarea să-i ajute cum să-și cunoască, să-și învețe și să-și educe copiii. Atenția familiei trebuie să fie orientată spre „lumea copilului” — spre trebuințele, trăirile emoționale, dorințele și interesele, mobilurile și aspirațiile preșcolarului. Numai părinții care se situează pe poziția de educatori, pot veni în întâmpinarea eforturilor personalului didactic al grădiniței.

A educa este, într-un anumit sens, tot una cu a forma la copil diverse modele de conduită psihosocială. În numeroase cazuri copiii preiau aceste „modele” chiar de la părinții lor. Iată de ce este atât de important ca părinții să înțeleagă că a educa înseamnă a supune copilul unor intervenții raționale, profunde și globale, capabile să genereze însușiri psihice noi și să-i transforme personalitatea.

Obiectivele formative ale grădiniței nu pot, de aceea, să nu meargă mină în mină cu acelea ale familiei. Deși prin mijloace diferite, atât grădinița cât și familia vizează, în egală măsură, pregătirea copilului pentru școală și pentru viitorul său rol social. Din acest motiv, în interesul educării sănătoase a copilului educatoarele trebuie să vină în sprijinul familiei pentru a-i asigura acel minim de cultură psihopedagogică necesară.

VIORICA FILIMON,
Grădinița nr. 1 Cluj

Înainte de și la prima întâlnire cu școala

Printre acțiunile de modernizare a învățămîntului se înscrie și școlarizarea copiilor la 6 ani, acțiune experimentată, dovedită necesară, posibilă, corespunzătoare cerințelor de pregătire a tineretului pentru epoca contemporană și în perspectivă. S-au depus eforturi pentru adaptarea programelor, metodelor, tehnicilor de lucru la posibilitățile intelectuale și fizice ale acestor copii. Au apărut numeroase publicații, a căror utilizare facilitează munca la clasa I.

Greutăți în desfășurarea muncii cu copiii de 6 ani există încă. Integrarea în munca de învățatură a acestor copii prezintă destule dificultăți. Mă voi referi la unele din ele, propunând deschiderea unor discuții, păreri, sugestii pentru o pregătire mai temeinică a copiilor de 6 ani pentru munca școlară.

La intrarea în școală, acești copii apar ca un grup eterogen, diferențându-se sub mai multe aspecte: 1. Diferență de vîrstă. Unii copii de abia au împlinit 6 ani, alții vin de 6 ani și 6—9 luni, unii sînt de 7 ani și chiar peste 7 ani. 2. Nivelul

de pregătire, orizontul de cunoaștere al copiilor de 6 ani diferă și el, depinzînd de frecvențarea unităților preșcolare, de mediul familial, de mediul social în care se dezvoltă. 3. Posibilitățile intelectuale ale copiilor nu sînt identice.

Mai sînt și alte cauze care duc la deosebiri între copii, cum ar fi unele defecțiuni de vorbire, de vedere și altele. Cu o astfel de grupare de copii se lucrează destul de anevoios, ea necesită o bună pregătire profesională, dăruire, dragoste pentru copii și multă, multă răbdare.

Formarea deprinderilor de muncă intelectuală de bază (citit, scris, socotit, exprimare coerentă etc.) cere mult efort din partea copilului de 6 ani, sînt pentru el o muncă grea, cu succese și insuccese, destul de deosebită față de activitățile desfășurate în învățămîntul preșcolar. Dar pentru copilul care nu a frecventat nici un fel de grădiniță, cămin?...

Pentru a se ușura integrarea copiilor de 6 ani în munca de învățatură, se cere un efort mai mare din partea învățătorilor ce vor preda la

clasa I, dar și a educatoarelor, și familiei în pregătirea copiilor pentru școală. Cunoașterea copiilor este necesar să fie începută de învățător din ultimul an de grădiniță a copilului, prin vizite în unitățile preșcolare și acasă. Educatoarele, ajutate de profesorii de psihologie de la cabinetele școlare de orientare profesională, pot să alcătuiască cite o fișă caracterizatoare a dezvoltării psihofizice a fiecărui copil. Acestea să ne fie înmîinate nouă, învățătorilor, la încheierea anului școlar, ușurîndu-ne munca de cunoaștere a copiilor ce trebuie să o desfășurăm în vacanța mare.

Sondajele făcute la intrarea copiilor de 6 ani în școală conchid că ar fi necesare în grădinițe, mai multe exerciții de memorare conștientă, expresivă a povestirilor, expuneri libere, coerente, familiarizarea copiilor cu lumea înconjurătoare prin folosirea termenilor în mod științific, toate acestea ușurînd mult însușirea materiei de învățămînt prevăzută pentru clasa I.

Prezentarea copiilor ce vor urma clasa I la deschiderea anului școlar de către educatoare, să devină o practică în activitatea acestora, după cum noi, învățătorii, predăm absolenții claselor a IV-a dirigintului și colectivului de profesori de la clasa a V-a.

Sînt și copii care nu frecventează nici o unitate preșcolară. Cum sînt pregătiți acești copii pentru activitatea de învățatură? Pînă la asigurarea condițiilor pentru generalizarea învățămîntului preșcolar credem că un rol important îi revine propagandei pedagogice în rîndul maselor de oameni ai muncii. Pentru ca la deschiderea anului școlar, învă-

țătorul să aibă în linii generale imaginea psihofizică a ființei ce o va modela timp de patru ani, multe aspecte, date, informații ar trebui achiziționate de la educatoare sau la domiciliul viitorilor școlari (cînd a mers în picioare, la ce vîrstă a vorbit, de ce boli a suferit, cît timp a urmat la grădiniță, ce defecțiuni are, care este atmosfera, climatul familial etc.). Cu aceste informații, cu caracterizările obținute, directorul școlii, împreună cu învățătorii de la clasa I, vor putea face o repartizare judicioasă, echitabilă a copiilor pe clase.

În subsidiar, la formarea primelor impresii ale copiilor despre munca de școlar, contribuie și aspectul clasei. Primul contact cu clasa trebuie să-i formeze micului școlar imaginea muncii ce o va desfășura în cursul anului. Pentru aceasta, este necesar ca literele de tipar și de mină să fie afișate cît mai estetic, însoțite de diferite desene adecvate literii corespunzătoare, la fel cifrele pînă la 10, tabelele adunării și scăderii, scene din diferite povești sau din activitatea micilor școlari etc. Toate aceste materiale ușurează și munca de cunoaștere a copiilor.

Școlarizarea copiilor de 6 ani cere o mai strînsă colaborare între unitățile preșcolare, școală și familie. Numai așa vom consolida o acțiune ce va intra în tradiția școlii românești.

VALERIA MERIȘESCU
învățătoare la Școala generală nr. 4, Vaslui

Reevaluarea rolului științelor biologice în pregătirea învățătorilor

În ansamblu, procesul de predarea științelor biologice în liceul pedagogic este orientat, ca și celelalte activități către realizarea scopului educației comuniste: formarea omului multilateral dezvoltat. Viitorii învățători și educatoarele beneficiază de asemenea, în școala pedagogică de un ansamblu de cunoștințe — însușite prin forme variate — care sint canalizate către dezvoltarea la ei a unei conduite ecologice superioare, caracteristice omului societății socialiste și comuniste.

În liceul pedagogic aceștia își însușesc și o tehnologie didactică ce urmează să le ușureze munca de învățare a preșcolarilor și școlariilor mici cu comorile științei, să le construiască un fond apercipiv necesar însușirii științelor naturii în anii următori; priceperile și deprinderile de minuire a metodelor și procedurilor didactice se dobîndesc în orele de metodica predării științelor naturii și de practică pedagogică.

Din cele arătate pînă acum se poate trage concluzia că învățămîntul biologic din liceul pedagogic, contribuie la formarea unor educatoari cu un orizont metodico-științific larg, în stare să lumineze spiritul copiilor de miine utilizînd și fondul de cunoștințe acumulate în cadrul obiectelor biologice.

Iată de ce apare drept o surpriză — în ciuda opiniilor realiste expri-

mate în perioada de dezbateră a noului plan pentru liceul pedagogic — locul acordat științelor biologice și metodicii predării științelor naturii în planul de învățămînt aplicat începînd cu anul I din 1972/1973: 2 ore de anatomia și fiziologia omului în anul IV și 2 ore de biologie generală în anul V. Ne întrebăm ce rost are studierea anatomiei și fiziologiei umane în anul IV, cînd nu s-ar realiza decît un scop în sine și nu ar servi major și eficient construirii bazelor cognitive de ordin biologic pentru înarmarea elevilor cu cunoștințele de psihologie (însușite în anii mici). De asemenea, ne întrebăm ce se poate sintetiza la biologie generală în anul V dacă elevii nu vor studia paleontologia și filogenia, genetica, biologia umană ș.a. în anii premergători studierii acestui obiect?

În consecință propunem adoptarea uneia dintre următoarele trei soluții:

1. Introducerea la liceul pedagogic a aceluiași discipline biologice ca la liceul teoretic (așa cum s-a procedat cu alte obiecte — chiar de cultură generală: fizica și chimia, și nu de specialitate, ca științele biologice); cu atît mai mult științele biologice trebuie să-și reocupe locul ce li se cuvine, cu cît în clasele I—IV ale școlii generale se predau cunoștințe de biologie, nu de fizică și chimie. Este oare normal ca fizica să se facă în 8 ore (în 5 ani), chimia în 8 ore, iar biologia în 4 ore?

2. În cazul cînd nu se poate mări numărul de ore propunem utilizarea celor 4 ore în felul următor: în anul IV: „Elemente de metodica predării științelor naturii” — tr. I, „Paleontologie și filogenie” — tr. II, III; în anul V: „Biologie umană și generală”.

3. Dacă se vor menține aceleași obiecte propuse, cred că ar fi mai utilă predarea anatomiei și fiziologiei omului în anul I; practica a demonstrat că astfel elevii își însușesc mult mai ușor cunoștințele de psihologie și nici nu s-ar supraîncărca programul lor cu ore de meditații pentru însușirea unor capitole de anatomie, absolut necesare.

Oricum, una dintre aceste soluții ar fi potrivită pînă cînd — în urma unui studiu temeinic și larg dezbătut — se va introduce la liceul pedagogic un curs de biologie integrată, specific acestei școli. Acest curs

ar urma să fie parcurs de-a lungul anilor I—IV, în cîte 2 ore săptămînal. Tematica acestui curs este bine să fie stabilită prin consultarea tuturor profesorilor de biologie cu experiență însușită la liceul pedagogic; drept bază de discuții pentru realizarea unei programe integrate poate servi actuala programă pentru clasele speciale de biologie, urmînd a se face adaptările necesare la profilul liceului pedagogic.

Pentru viitor — în circa 8—10 ani —, propun introducerea la liceul pedagogic a unui curs integrat de științele naturii, în care, pe baza cuceririlor dobîndite de biologie prin metode specifice, dar și cu aportul biomatematicei, biofizicii, biochimiei, ciberneticii, bionicii etc., viitorii absolvenți să fie orientați asupra raportului dintre noosferă și celelalte învelișuri ale Terrei, pentru a fi în măsură să interpreteze de pe poziții integrate fenomenele naturii; acest curs, urmînd a fi centrat pe științele biologice, corespunde și orientării generale a programei de „Cunoștințe despre natură” la clasele I—IV. În consecință, științele naturii (fizica, chimia și biologia) ar avea în acest plan de învățămînt următoarea pondere: anul I și anul II: fizica generală 2 ore săptămînal și chimia generală 2 ore săptămînal; anii III, IV și V: științele naturii, 4 ore săptămînal. În anul IV, pe trim. I, ar fi bine dacă s-ar afecta 2 ore (din totalul de 4) însușirii unor elemente de metodica a predării științelor naturii la clasele I—IV (pentru secția învățători) și de metodica a predării cunoștințelor naturalistice la preșcolari (pentru secția educatoare).

În altă ordine de idei, susțin propunerea mai veche (autor N. C. Matel, lector Universitatea-București) ca proba metodico-practică la examenul de diplomă să se dea la alegere din toate metodicile obiectelor de învățămînt prevăzute pentru clasele I—IV, inclusiv din metodică educației fizice. Consider că astfel ar crește gradul de responsabilitate al elevilor pentru pregătirea practică la toate obiectele din planul claselor I—IV.

Doctorand L. ȚĂȚAN,
profesor, Liceul pedagogic
„Al. Vlahuță”, Birlad

* Vezi și articolul: „Biologia în liceul pedagogic”, „Tribuna școlii”, nr. 79, 20 I 1973, (N.R.).

Pe cînd manuale de limba franceză pentru liceele pedagogice ?

Discuțiile despre calitatea manualelor școlare au ocupat spații largi în presa cu profil (și nu numai) pedagogic. Este o dovadă că cei care au ca ghid în munca lor manualul vor ca acesta să fie cît mai complet și mai folositor în realizarea sarcinilor școlii actuale.

Se pare că perioada criticilor trebuie încheiată în favoarea căutării și propunerii unor soluții concrete. În „Tribuna școlii” nr. 90, din 7 aprilie 1973, profesorul Florin Anghel din Pitești, exprimîndu-și opiniile despre manualele de limba franceză după care se lucrează în prezent în școala generală și în liceu, face și cîteva propuneri care, luate în considerație la elaborarea

unor programe și manuale ar putea duce la îmbunătățirea substanțială a învățării limbii franceze în țara noastră.

În total acord cu propunerile ca manualul de franceză să fie diferit pentru liceele de specialitate față de cele pentru liceele de cultură generală, aș vrea să fac cunoscute cîteva opinii personale privitoare la un eventual manual pentru liceele pedagogice.

Am în vedere în primul rînd o observație foarte pertinentă a unui lector francez venit la Brașov, vara trecută, anume că: „La langue vivante est avant tout un instrument d'action et puis un objet d'étude.” Ar fi, cred, mult mai avantajos pentru calitatea și rapiditatea însușirii limbii dacă manualul pentru anii I și II ar fi organizat conform numitelor „centre de interes”: turism, sport, muzică, cinema, magazine, fabrici, pe ogoare etc., în care educația patriotică să ocupe primul loc dar să fie implicită, nu explicită. Materialul lingvistic oferit de fiecare „centru de interes”, dublat de o ilustrație foarte bogată sub forma desenelor și a reproducerilor colorate după fotografii, să fie prezentat în conversații atractive (eventual după metoda „En France, comme si vous y étiez”), în care să fie intercalate mici poezii și cîtece adecvate.

Pentru a putea pune în acord mai deplin învățarea limbii (și nu numai a limbii franceze) cu cerințele și condițiile specifice fiecărei școli găsim utilă prezentarea materialului de învățat la acești ani în fascicule, profesorul dispunînd de libertatea de a începe cu acel domeniu care este mai adecvat specificului școlii sau care interesează în primul rînd elevii.

La anii III și IV, manualul poate avea structura actuală, adică prezentarea cronologică a literaturii populare franceze; ca tehnică, însă, ar trebui să semene cu *Lagarde & Michard*, care, după cum se știe, este un foarte bun instrument de lucru (și așa multe dintre textele și comentariile manualelor de anul III sint identice cu cele dintr-un mai vechi „Brevet de capacité”).

În manualul de anul V mi se pare foarte binevenită o selecție de texte din cei mai mari pedagogi francezi, însoțite de fragmente din opere literare cu subiecte din viața școlii. Am în vedere rolul pe care obiectul limba franceză trebuie să-l îndeplinească în procesul de învățămînt și găsim că ideea ca fiecare obiect să contribuie într-un liceu de specialitate, la lărgirea orizontului profesional al elevilor este în spiritul prevederilor documentelor de partid și de stat.

Dar manualul este ilustrarea programei de învățămînt, deci modificarea trebuie să înceapă cu programa și cu modificarea, întrucîtva, a concepției activității concrete la acest obiect.

Prof. GH. BLAGA
Liceul pedagogic „Gh. Asachi”
Platra Neamț

TEORIA
ȘI
PRACTICA
INSTRUIRII

Un om al datoriei împlinite

Din albumul amintirilor chipul învățătoarei, model și exemplu de comportament și conduită, te însoțește ca un leitmotiv tot drumul vieții. Dar, atunci când acest om al altruismului permanent este deopotrivă comunist adevărat și educator pasionat, om de inițiativă și de nădejde al școlii, cu siguranță că menirea sa de a forma și educa buni cetățeni ai patriei este pe deplin împlinită. Un astfel de om al datoriei împlinite este și învățătoarea Elena Butcă de la Liceul „C. A. Rosetti” din Capitală.

În urmă cu câțiva ani era activistă la Sibiu, la Brașov și Craiova, în care calitate a dat dovadă de abnegație și devotament față de partid și de patrie, de consecvență, fermitate și pasiune în aplicarea în viață a liniei politice a partidului nostru. Avind o temeinică pregătire profesională și o bogată experiență s-a preocupat, atât la Școala generală nr. 175 din Capitală, cât și la Liceul „C. A. Rosetti” unde activează ca învățătoare de peste unsprezece ani, de modernizarea predării la clasele mici. De câțiva ani, desprinzând tot ceea ce este nou, mai ales în predarea matematicii, a selectat și creat o serie de probleme pentru dezvoltarea gândirii creatoare a elevilor săi.

Ceea ce o preocupă în mod deosebit pe această comunistă este educarea patriotică și formarea politică și cetățenească a elevilor. Manifestând deosebite calități organizatorice, inițiativă și inventivitate, învățătoarea Elena Butcă a organizat cu elevii numeroase și interesante concursuri de recitări și cîntece pe teme ca: „Poezii închinatăe partidului”, „Să ne cunoaștem patria”, excursii documentare, vizite la muzee etc.

— Ca învățătoari avem datoria să pregătim tinăra generație, atât din punct de vedere al cunoștințelor de specialitate, cât și din punct de vedere politic și ideologic pentru ca tînărul de mîine să contribuie cu adevărat la progresul patriei socialiste. Sinceritatea acestor cuvinte este confirmată de tot ceea ce face această comunistă cu privirea deschisă și caldă pentru școală, de respectul și aprecierea de care se bucură în rîndul colegilor, al elevilor și părinților, de rezultatele muncii sale desfășurate sub semnul pasiunii și dăruirii totale.

Colaborarea între școală și familie o consideră ca pe o parte componentă a educării permanente a tineretului. De aceea, ca bun pedagog sprijină și ajută colectivul de părinți în rezolvarea diferitelor probleme educative, urmărind continuu evoluția fiecărui elev în cursul școlarizării.

Fiind ea însăși un exemplu pe școală, a dezvoltat elevilor dragostea pentru muncă, ordine și frumos, spiritul de disciplină și gospodăresc. Cînstea, modestia, principialitatea, atitudinea partinică în relațiile cu oamenii întregesc portretul moral al Elenei Butcă.

Răsplata acestei munci în care și-a dăruit multă pricepere, pasiune și perseverență se concretizează în satisfacția de a da elevi bine pregătiți pentru muncă și viață, clase fără nici un corigent și repetent.

VIOLETA APOSTOL

SĂ NE CUNOAȘTEM ELEVII

DIFERENȚIERILE P

Particularități de vîrstă și particularități individuale

Personalitatea poate fi considerată din mai multe puncte de vedere, printre care unul privind modelul general al personalității umane și altul referitor la diferențele psiho-comportamentale dintre indivizi. Acest ultim punct de vedere stă la baza psihologiei diferențiale. Oamenii se deosebesc între ei nu numai după fizionomie și constituție corporală, dar și după reacții, deprinderi, trăsături psihice stabile și structuri de ansamblu ale personalității. Deosebiri sînt cantitative (de exemplu, volum mic sau mare al memoriei, viteză de reacție) și calitative (grade de inteligență, aspirații, niveluri morale). Unele din însușirile diferențiale se raportează la tabele de valori (bun sau rău, onest sau neonest, capabil sau incapabil), altele sînt neutrale în raport cu valorile și tîn doar de un specific individual, cum ar fi gusturile și trăsăturile temperamentale etc. În stabilirea diferențierilor trebuie întotdeauna să se tînă seama de un criteriu, ca vîrsta, sexul, clasa socială, profesia, nivelul cultural etc. Metoda de bază a psihologiei diferențiale este comparația. În funcție de rezultatele pe care subiecții le obțin la aceeași probă, se stabilește o clasificare sau eșalonare după rangul de performanță. Putem astfel să ne orientăm asupra gradelor de inteligență, de atenție sau altor calități. Dacă un astfel de criteriu, cum este vîrsta, este respectat în constituirea lotului de elevi comparați între ei (toți sînt din aceeași clasă și au aproximativ aceeași vîrstă), atunci se relevă diferențele dintre indivizi, se stabilesc unele din particularitățile fiecărui. Dacă aceeași probă este aplicată la elevi din diferite clase și de vîrste deosebite, atunci rezultatele nu sînt semnificative pentru indivizi, ci pentru grupele de vîrstă, care sînt comparate, de astădată, după criteriul proceselor sau însușirilor studiate. De regulă, elevii mai mari sînt în stare să facă față unor sarcini mai grele și rezolvă cu ușurință sarcini care sînt grele pentru elevii mai mici. Ce înseamnă însă cînd un elev mai mic îi depășește pe cei mari în rezolvarea unor anumite probe? Într-o astfel de situație nu se poate presupune decît că elevul mai mic dispune de calități excepționale care îl situează deasupra nivelului mediu al vîrstei sale sau — ceea ce este mai puțin posibil — elevii mai mari sînt rămași în urmă în dezvoltarea lor.

Ocupîndu-se de diagnosticarea inteligenței la copii, A. Binet, încă la începutul secolului, a arătat că vîrsta mentală poate să nu coincidă cu vîrsta cronologică, în sensul că un subiect depășește sau rămîne în urma nivelului mediu de performanță obținut de cei care au aceeași vîrstă cu el. Aceleași fenomene se pot constata și în ordinea dezvoltării afective, voluntare, morale și culturale.

Psihologia copilului și adolescenței a ajuns să caracterizeze etapele dezvoltării psihice și de personalitate a copiilor și tinerilor. Astăzi se știe foarte bine că fiecare grupă de vîrstă se situează la nivelul unui stadiu sau substadiu de dezvoltare intelectuală și emoțional-voluntară. Numai în trecerea de la preadolescență la adolescență, de exemplu, devine posibilă reflexia, gîndirea de înalt nivel teoretic, proiectarea după scopuri

îndepărtate și organizarea independentă a propriei existențe. Evidențierea comparativă a particularităților de vîrstă (antepreșcolari, preșcolari, de mică școlaritate, preadolescență și adolescență) este de natură să ne permită să stabilim deosebiri psihice dintre elevi aparținînd aceleiași vîrste și aceluiași nivel de pregătire.

Diferențieri după abilități și aptitudini senzoriale și intelectuale

Capacitatea de diferențiere senzorială este elementară, dar are o mare însemnătate pentru dezvoltarea intelectuală ulterioară. Ne interesează în primul rînd dacă elevul este normal din acest punct de vedere, reușind să discrimineze cuvintele spuse cu voce șoptită, literele prezentate la o distanță mai mare, să deosebească nuanțe cromatice foarte apropiate și sunete muzicale distanțate doar printr-un singur semiton etc. În continuare, este necesar să urmărim performanțele în percepția și reprezentarea spațiului și timpului de care sînt în stare elevii dintr-o anumită clasă. La elevii mici și mijlocii este de așteptat o percepție foarte evoluată și complexă a configurației, volumelor, adîncimii, distanțelor, intervalelor și duratelor. În cadrul excursiilor, se poate verifica capacitatea de măsurare a distanțelor „din ochi”. În clasă, o probă simplă de apreciere a timpului s-ar putea organiza astfel: se lasă un interval de timp ocupat sau neocupat și, elevilor, fără să fi avut posibilitatea să-și consulte ceasornicul, li se cere să noteze fiecare pe o foaie timpul pe care ei îl consideră că a trecut.

Recunoașterea formelor poate fi testată după cum urmează: se ia o colecție de zece figuri asemănătoare ca structură, dar deosebite prin detalii. De pildă, imagini de frunze de la aceeași specie care se deosebesc prin poziția nervurilor, a creștăturilor frunzelor, proporții etc. Elevului i se arată o singură figură timp de o jumătate de minut, iar după un interval oarecare i se cere să o recunoască prin-

Succesul operei în funcție de măsura în care profesor își cunoaște în raport cu particularitățile Am socotit de acord începînd cu acest nu știe a copilului, prețului în lumina ultimelor Sîntem convinși că de psiho-pedagogie și didactice o cunoaștere lătită a elevului în dezvoltare adecvare de conținutului instructiv-educativ vîrstă.

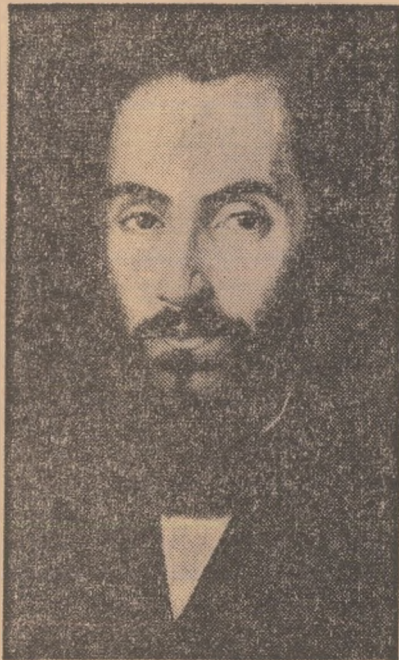
tre celelalte cu care este amestecată.

Reprezentările cinetice, foarte importante pentru studiul fiziologic și al fizicii, pot fi urmărite prin probe care tîn de însăși desfășurarea procesului de învățămînt la acele obiecte. Dacă elevii dispun de pildă, de aceleași informații despre vasele comunicante sau despre digestie, li se poate cere să răspundă oral sau, eventual, în scris, să deseneze pentru a ne putea da seama în ce măsură reprezentările lor au trecut de la static la cinetic. Geometria, prin exemplul figurilor corpurilor desfășurate și a generării de corpuri prin rotirea unei figuri plane în jurul unui ax, permite testarea reprezentărilor de transformare.

În ce privește memoria, aceasta poate fi cu ușurință apreciată prin însăși experiența procesului instructiv, dar mai precis cu ajutorul unor probe care recurg la figuri, cifre, cuvinte, texte. Controlul rea-

Lucrări practice în laborator la Liceul industrial energetic din Iași

Ea fu o fază, o evoluție istorică, naturală, neapărată, prevăzută, a acelei mișcări providențiale, care tirăște pe nația română împreună cu toată omenirea pe calea nemărginită a unei dezvoltări progresive regulate..."

(N. Bălcescu, „Mersul revoluției în istoria românilor. România viitoare, Paris-1850).

„Poporul român împarte dreptatea deopotrivă la toți și dreptatea o dă pentru toți și mai virtuos pentru cei săraci. Săracii, sătenii, plugarii, hrănitorii orașelor, fiii patriei cei adevărați ce au fost defăimați atât îndelung cu numele glorios de români, ce au purtat toate greutatele țării, prin munca lor de atâtea veacuri au lucrat moșiile și le-au îmbunătățit, au hrănit pe strămoșii proprietarilor, pe moșii lor, pe părinții lor, pe acești proprietari înșiși și au drept înaintea generozității proprietarilor, înaintea dreptății patriei, își cer o părticică de pământ îndestulă pentru hrana familiei și vitelor sale, părticică răscumpărată de atâtea veacuri cu sudorile lor.“

(Proclamația de la Islaz).

„Fraților! Încă o dată vă strigăm: Unire și bărbăție! Aceste simțiri să vieze neconținut în inimile noastre, pentru ca, sprijiniți unii pe alții, să fim un milion și jumătate de glasuri cari să putem zice hotărît acelor ce ar căta să ne piardă: „Noi sintem români și ca români avem drepturile noastre, pe cari le vom apăra și le vom sprijini! Avem dreptul de a face îmbunătățiri în țara noastră, căci sintem stăpâni pe pământul nostru!“

Avem dreptul de a ne uni împotriva unei ocîrmuiri mîrșave și asupritoare, și a scăpa patria noastră din ghiarele ei!

Cauza noastră e sfîntă! Cugetul nostru e curat!

[Iscăliți]: Costachi Negri, Alecu Cuza, Vasili Alecsandri, Iancu Alecsandri, Petrachi Cazimir, Costachi Cazimir, Vasili Cantacuzin, Gheorghî Cantacuzin, Toader Sion, Iorgu Sion, Lascar Roseti, Iorgu Radu, Zaharia Moldovanu, Manolachi Costachi, Alecu Rusu, Ioan Curius, Neculai Ionescu, Grigorie Balș.“

(Din „Proclamația partidului național din Moldova către români“, iunie 1848).

„Fără de naționalitate nu e libertate, nici lumină, niciieri, ci

MĂRTURII ale anului 1848

pretutindeni numai lanțuri, întuneric și amorfie. Ce este apa pentru pești, aerul pentru zburătoare și pentru toate viețuitoarele? Ce este oare lumina, pentru vedere,

soarele pentru creșterea plantelor, vorba pentru cugetare, aceasta este naționalitatea pentru oricare popor. Cu această egalitate a națiunilor e strins legată libertatea de

a se dezvolta fiecare după firea sa, în toate părțile vieții. [...] Poporul care-și dă seama că lumina științelor și artelor nu mai poate fi proprietatea unor clase privilegiate, acela trebuie să facă din cultură un lucru comun pentru toată națiunea“.

(Simion Bărnuțiu — Discursul ținut la adunarea de la Blaj).

„Interesele leagă pre oameni, dar interesele trebuie să fie reciproce. Fundați programul libertății pe această bază simplă și nu va mai exista dușmănie între nații, nici ură între oameni.

Nu ziceți «fiecareu parte» dar ziceți: «tuturor aceeaș parte». Când șefii națiilor se gândesc serios la fericirea popoarelor și vor înțelege că marea lor adevărată consistă în binele comun, atunci ei vor fi cei întâi cari vor proclama libertatea, căci prin libertate mijloacele fiecăruia se întind, puterile-i se înzecesc, dorințele nobile își iau sbor și inimile se unesc într-o sinceră frăție.

Însă a înjosi pre unii pentru a înălța pre alții, nu este un act conform cu principiile fraternității, nici cu principiile dreptății“.

(Alecu Russo)

„Libertate, egalitate, frățietate, aceste principii sint deviza noastră, acestea tezaurul și cel mai sfînt obiect, de aceste principii lipsiți, cu cea mai bărbătească seriozitate sintem hotărîți din început a ne bălțui singele pînă la cel din urmă român. Însă aceste principii le pretindem de la oricine, garantate pe temeiul existenței națiunilor și nu sintem îndestulați, văzînd însemnate numele lor pe scrisori private, nici auzîndu-le numai sunetul cel dulce pe la urechile noastre ca un eco fără de simțire“.

(Avram Iancu)

„Unul din așezămînturile care aduc un folos obștesc este organizația învățaturii publice. Oamenii sint toți niște muncitori, a căror cîtime de producere atîrnă în mai multa sau mai puțina dezvoltare a înțelegerii și a cunoștințelor fiecăruia“.

(Ion Ghica, Insemnări asupra învățaturii publice, in „Propășirea“, 1844).

„Astăzi, în toate puncturile globului, munca se așează și industria își împlinează steagul ei mai sus decît

acela al războiului și a barbariei. Europa supune toate lucrările sale la legile ei și fiii săi locuiesc celelalte părți ale lumii, răpeștile mijloace de comunicație vor face să treacă ideile și descoperirile de la un neam la altul cu iuteala aburului; atunci cuvîntul «echilibrul Europei» va pieri și se va înlocui prin zicerea «fericirea lumii». Discuțiile cele mai mari dintre puteri au cu totul un caracter comercial și prin urmare sint supt influența economiei politice“.

(Ion Ghica, Despre importanța economiei politice, in „Propășirea“ 1844).

„Marea mișcare națională de la 1848 în Principatele Dunărene a ridicat, fără îndoială, mai multe probleme de reforme politice și sociale. Desfîntarea clăcii era, în mod necesar, printre ele; ea cea dintîi chiar le și rezuma pe toate, pentru că ea singură asigura viitorul politic al țării și pentru că, fără ea, toate celelalte eșuau în mod necesar, din lipsa unui sprijin suficient al marilor mase ale poporului. A menține poporul în șerbie ar fi fost să întrebuițezi paza libertăților naționale — ca în trecut — doar citorva familii de boieri și unei clase mijlocii...“.

(A. G. Golescu, Despre abolirea clăcii în Principatele Dunărene).

„Unde e civilizație, libertate de a vorbi și a scrie, nu e nimeni nevoit a alerga la acoperiri: fiecare e liber și are dreptul d-a spune adevărul pe față sau neacoperit“.

(I. Heliade Rădulescu, Fabule).

(Urmare din pag. a III a)

— odată cu izbucnirea războiului Crimeii și tratativelor de pace ce i-au urmat. Generația reușește a împlini acum un punct principal din programul său: unirea Principatelor și obținerea unei autonomii efective a țării rămasă încă sub suzeranitatea Imperiului Otoman; prin aceasta s-a realizat premisa cea mai importantă pentru înfăptuirea altor esențiale puncte de program: împrăștierea țăranilor, dezvoltarea unei economii naționale, crearea unor instituții cu caracter democratic burghez. Există în cadrul acestor etape succesive din activitatea și gândirea pașoptiștilor o continuitate și o evoluție concretizate în urmărirea consecventă, până la realizarea lor, a principalelor puncte din program; continuitate în evoluție, care se evidențiază în caracteristicile unitare ale ideologiei și luptei generației: patriotismul, democratismul și realismul.

Primele două au reușit din cele expuse până acum.

Realismul se relevă ca o caracteristică esențială a ideologiei pașoptiste, urmărită și analizată atît din punct de vedere al

structurii, cit și al evoluției ei. Așezată la interferență de epoci și civilizații, ea este, ca, dealtfel, și literatura perioadei, un cîmp larg de întrepătrundere și concurență a influențelor diverse, dar totul este structurat sub comandamentul specific momentului și spațiului. Concepția asupra educației ca factor social-activ, încrederea în rațiune etc. sînt de sursă luminist-raționalistă. Principiul național, argumentația umanitară pentru clasele sau grupările sociale dezmoștenite, ideile ale socialismului utopic, istorismul etc. stau sub semnul romantismului; tot din romantism porcede „forma” acestei gândiri, atmosfera ei generală de avînt generos. Selecția din curentele ideologice străine stă însă sub semnul circumstanțelor concrete, reale, din țările române; apoi ideile nu sînt preluate automat, ca atare, ci sînt restructurate și adaptate în funcție de înseși aceste cerințe circumstanțiale cărora trebuiau să le facă față. În fine, gândirea social-politică a '48-ului nu are numai o evidentă orientare spre acțiunea concretă și utilă, dar, urmărind-o de-a lungul diverselor ei etape — fiecare cu aspecte, sarcini și posibilități noi

pe fondul aceluiași probleme — se evidențiază înțelegerea corectă și deseori subtilă a realităților și comandamentelor lor. Cea mai evidentă dovadă în acest sens este că reprezentanții generației pașoptiste au știut să imbine calea acțiunii revoluționare cu calea propagandei și a diplomației, cu calea reformelor și chiar cu aceea a educației, în funcție de posibilitățile și cerințele aceluiași moment. Revoluția de la 1848 nu a fost, de aceea, înfrîntă, ci continuată pînă la realizarea cu alte mijloace, conforme noilor circumstanțe generale — triumful reacțiunii în Europa — și speciale pentru Principatele dunărene — războiul Crimeii și tratativele de pace la care se pune și problema soartei și situației țărilor române în contextul sud-est-european. Prin diplomație și reforme s-a împlinit, cu anumite limite impuse de situația istorică concretă, aproape întregul program al revoluției de la 1848: a fost realizată Unirea Principatelor și dobîndită autonomia lor, mai tîrziu obținută chiar independența; s-a realizat împrăștierea țăranilor și au fost create instituțiile burghezodemocrate cerute în programele revoluționare de la 1848.

1848 — eveniment crucial în întreaga istorie modernă românească

1848 stă la mijlocul perioadei de circa un veac și jumătate — din ultimele decenii ale secolului al XVIII-lea și pînă la 1918, perioadă ce constituie obiectul istoriei noastre moderne. Dar valoarea revoluției de adevărat eveniment crucial rezidă nu numai și nu în primul rînd în acest aspect formal. Dincolo de el, apare semnificația evenimentului, frumos deslușită la 4 martie 1850 de tribuna sa cel mai de seamă: revoluția de la 1848 a fost „dezvoltarea progresivă a revoluției de la 1821” și „odată realizată, ne mai rămîneau de făcut alte două revoluții: una de unitate națională și, mai tîrziu, una de independență națională...” Așadar, pentru N. Bălcescu '48 este continuarea firească, apogeul perioadei precedente a istoriei moderne și — în același timp — deschide o etapă de împliniri superioare. La o analiză mai atentă, lucrurile se deslușesc tocmai în acest sens.

Revoluția a țîșnit din obida ce se acumula de demult în țară, dar a rezultat mai ales din gravele contradicții, născute de procesul

crizei de sistem a feudalismului, care s-a declanșat în țările române încă în secolul al XVIII-lea, relațiile de producție învechite transformîndu-se în cătușele principale ale ulterioarei dezvoltări economico-sociale. Ca urmare, lupta maselor — în frunte cu elementele cele mai luminate — s-a ridicat cu putere împotriva acelor cătușe, pentru a le sfărîma. În perioada dată, s-a format națiunea română și conștiința națională; cărturarii înaintați ai vremii au adus o importantă contribuție la crearea culturii moderne a neamului, promotoare a ideilor eliberării sociale și naționale, promotoare a ideilor unirii pămînturilor românești.

Este apoi revoluția însăși, strălucită manifestare a capacității poporului, strîns legată de perioada precedentă și amplu repercutată asupra celei următoare.

La 1848, se dădea glas fierbinței dorinței a maselor de a se înălătura pentru totdeauna situația de nesuportat din perioada precedentă, de a se șterge dependența feudală a țăranimii privile-

giile feudale ale boierimii și nobilimii: „desființarea iobăgiei fără nici o despăgubire din partea țăranilor iobași... desființarea dijmelor...” („Petițiunea națională”, adoptată la 4 mai 1848 de către Adunarea națională de la Blaj); „desființarea boierescului și orice alte dări ale locuitorilor săteni către proprietarii... Împrăștierea locuitorilor săteni fără nici o răscumpărare din partea lor... Nimicirea tuturor privilegiilor...” (programul moldovenesc „Printipiile noastre pentru reformarea patriei”. 12 mai 1848); „Emanciparea clăcasilor”. („Proclamația de la Islaz”, 9 iunie 1848). Revoluționarii știau că lichidarea trecutului de asuprire a maselor înseamnă totodată ridicarea în viitor a țării pe o nouă treaptă de civilizație.

Revoluția — măreată acțiune, unitară pentru tustrele țările române — a exprimat clar și necesitatea ștergerii hotarelor dintre ele, menținute în mare măsură datorită dominației străine: „Uniti-vă cu noi, frați de dincolo de Milcov... Munteanul și moldoveanul sînt toți români, sînt frați, o singură nație... Unii vom fi tari; uniți vom sta împotriva oricărui vrăjmaș al libertății noastre” (C. A. Rosetti, 12 iunie 1848); unirea Moldovei cu Țara Românească este „cheia bolței, fără

LOUIS ROMAN

(Continuare în pag. a VII a)

MOMENT ESENȚIAL ÎN AFIRMAREA CONȘTIINȚEI NAȚIONALE

Începutul secolului al XIX-lea în țările române a însemnat debutul dezvoltării forțelor de producție capitaliste. Contradicția lor cu situația socială, politică și națională din aceste țări devenea tot mai acută. Deși condițiile din Transilvania erau întrucîtva deosebite de acelea din Principate, majoritatea populației românești de pe teritoriul dacic suferea de secole o dublă asuprire socială și națională: vechea ordine feudală era menținută în favoarea unei oligarhii rapace și decăzută, cu ajutorul și în interesul marilor puteri reacționare înconjurătoare: Imperiul Otoman — suzeran al Principatelor, Imperiul Țarist — puterea protectoare, și Imperiul Habsburgic în care Transilvania era provincie înglobată.

Epoca pașoptistă a marcat o fază nouă, importantă în istoria patriei noastre; a fost epoca marilor transformări sociale și naționale, epoca creării statului român modern burghez. Ea a însemnat trezirea conștiinței naționale și sociale în România. Ideile majore care s-au născut atunci, și au fost împlinite într-o anumită formă și conținut — cu limitele obiectiv-istoric determinate — au fost continuate spre desăvîrșire în fluxul progresiv al istoriei noastre, în noi epoci și de noi forțe sociale — după cum remarcă tovarășul Nicolae Ceaușescu în recenta cuvîntare de la Iași, la adunarea populară consacrată împlinirii a 125 de ani de la revoluția din 1848 în România: „Poporul a ținut sus steagul libertății și independenței naționale pînă la îndeplinirea revoluției socialiste care a adus adevărata libertate națională și socială în România”.

În această perspectivă istorică, științifică, trebuie privite și

analizate epoca patruzecioptului, activitatea și gândirea reprezentanților ei de frunte, N. Bălcescu, M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Ion Ionescu de la Brad, Goleștii, Al. I. Cuza, Cezar Bolliac, George Bariț, Avram Iancu, S. Bărnuțiu, Ioan Maiorescu ș.a. sînt oameni ai vremilor și gândirea lor trebuie apreciată din acest punct de vedere. Reprezentanții ai clasei celei mai avansate atunci la noi — în lipsa unui proletariat dezvoltat și conștient de sarcinile și misiunea sa — a burgheziei liberale progresiste, pașoptiștii au înscris pe stindardul lor problemele esențiale pentru progresul și transformarea societății românești: idealul național s-a concretizat în lupta pentru unire și independență; aspectul cel mai acut al problemei sociale, în acel moment în care relațiile de producție de tip feudal se menținuseră și erau apărate de reacțiunea internă și internațională, a fost emanciparea și împroprietărirea țăranilor, alături de care au stat o serie de probleme referitoare la alte pături și grupuri sociale: dezrobirea țăganilor, emanciparea femeii, un tratament omenos al deținuților etc. Pașoptiștii au militat, de asemenea, pentru organizarea în forme noi, de tip burghez-democrat, a societății românești prin crearea unor instituții burgheze liberale (problema unei impuneri echitabile în funcție de venituri, a lărgirii bazei electorale etc.) prin de-

voltarea de baze noi, naționale; a unor sectoare ale vieții și activității sociale. Gîndirea social-politică a generației române de la 1848 — evidentă, fie în expresia ei directă: declarații, programe, articole, scrieri, fie, implicit, în activitatea pașoptiștilor — constituie astfel un moment din dezvoltarea conștiinței social-politice românești istoric determinată de contextul concret social în care reprezentanții ei au trăit; ea a fost, pentru epoca aceea în Principatele române, treapta cea mai înaltă de dezvoltare a conștiinței sociale. Odată cu evoluția istorică a forțelor și a relațiilor de producție, noi generații și noi forțe sociale au continuat pe trepte superioare, gîndirea și activitatea pașoptiștilor români.

Epoca pașoptistă a cunoscut mai multe etape. Generația și-a făcut debutul în jurul anului 1830. A urmat momentul ei de puternică și radicală afirmare: revoluția de la 1848. Înfîngerea revoluției nu a însemnat însă stagnarea activității pentru transformarea modernă a României, ci continuarea ei cu mijloace noi în noile condiții apărute prin triumful reacțiunii în Europa și apoi în situația specială, creată pentru Principate — cu posibilități favorabile, dar și cu limite

DESPINA TOMESCU

Continuare în pag. a VI-a)

Bălcescu atunci când se întreba „este oare după dreptate ca un popor întreg să geamă în sărăcie și durere, ca el să robească pentru interesul și buna plăcere a unui mic număr de individuri?... este oare după dreptate ca într-o societate vreo cîțiva să poseze tot, să ia tot, să mănince tot și mulțimea să fie lipsită chiar de cele necesare ale vieții?”

Afirmînd și militînd practic pentru îmbunătățirea situației țărănimii, gînditorii pașoptiști au înțeles-o în contextul mai larg al unei întregi palete de reforme menite să reinnoiască structural societatea românească, să-i confere un caracter modern și democratic. În viziunea generației de la 1848, această reinnoire consta în principal în desființarea privilegiilor feudale, a rangurilor, considerate anacronice în raport cu realitățile vremii, în asigurarea unor drepturi și libertăți politice pentru toți cetățenii țării, în transformarea instituțiilor statului în sensul punerii lor de acord cu principiile „potrivite cu veacul”. În acest cadru, o primă direcție spre care se îndreaptă tendințele innoitoare ale pașoptiștilor era aceea a făuririi unor organe legislative noi pe baza consultării opțiunilor cetățenilor țării, astfel încît asemenea organe să reprezinte o „expresie mai dreaptă a dorințelor și nevoilor țării”. Cea mai înaintată poziție în acest domeniu, cea a revoluționarilor munteni, s-a materializat în inscrierea în „Proclamația de la Islaz” a alegerii largi, libere, drepte „unde tot românul va fi chemat”; cu alte cuvinte, a sufragiului universal.

Un merit deosebit al gîndirii politice pașoptiste îl constituie afirmarea deschisă, puternică a idealurilor republicane. În republică, gînditorii pașoptiști au văzut forma de stat cea mai potrivită cu aspirațiile de progres ale maselor populare din țara noastră și incontestabil superioară celei monarhice. În istoria luptei pentru republică, pașoptismul a înscris o întreagă pleiadă de militanți cu gîndul și cu fapta, o argumentare mai hotărîtă și bogată a principiului republican. Nicolae Bălcescu, Cezar Bolliac, care visau o vreme cînd se va zăuri o republică care să încorporeze 14 milioane de români, Simion Bărnuțiu, Florian Aaron, Ion Eliade Rădulescu sînt numai cîțiva dintre cei care, în clocotul evenimentelor revoluționare de atunci sau mai tîrziu, și-au afirmat limpede crezul lor republican. Șirul lor ar putea fi desigur sporit, căci numeroase mărturii contemporane vorbesc despre o largă răspîndire a ideii republicane. Astfel într-o corespondență

către ziarul „Allgemeine Zeitung” din Augsburg, se arăta că și revoluționarii moldoveni, refugiați la Focșani în urma represiunilor dictate de Mihail Sturdza, își exprimaseră credința că din tumultul revoluției „va apărea republica Dacia. Aceasta va cuprinde ținuturile și popoarele de la Carpații de nord pînă la Dunăre și Marea Neagră”.

Consemnînd dezideratul republican al revoluționarilor alături de aspirația de unire a românilor în granițele unui singur stat național, informația citată surprindea un alt teritoriu important în care gîndirea social-politică pașoptistă s-a ilustrat cu deosebire, unitatea națională. Într-adevăr, bazați pe comunitatea de origine, de limbă, de cultură, pe afinitățile psihice, pe legăturile economice, sociale și culturale dezvoltate de-a lungul veacurilor în pofida vicisitudinilor istorice, între cele trei țări române, gînditorii pașoptiști au susținut cu argumente și temeiuri noi, necesitatea înfăptuirii unității politice, văzînd în ea chezașia dezvoltării firești, normale a poporului român, a înaintării sale pe calea progresului și civilizației. „Nu poate fi fericire fără libertate, nu poate fi libertate fără putere și noi românii nu vom putea fi puternici pînă cînd nu ne vom uni cu toții într-unul și același corp politic. Unirea națională dar e singurul principiu de viață, singurul principiu de mîntuire pentru noi” — scria Nicolae Bălcescu.

Trebuie remarcat și faptul că văzînd și acționînd practic pentru un stat unitar românesc, gînditorii pașoptiști l-au conceput ca pe un stat liber, suveran; concepția lor izvora din convingerea adîncă, din credința vie că suverani-

tatea, libertatea unui popor sînt drepturile sale inalienabile, condiția afirmării sale rodnice în concertul statelor lumii. „Fiecare națiune — opina revoluționarul Dimitrie Golescu — are drept la existența politică proprie și toți oamenii vorbind o limbă trebuie socotiți că formează o singură națiune”. Dar, pronunțîndu-se pentru independența națională, dorînd fierbinte făurirea unui „stat românesc neatîrnat”, gînditorii de la 1848 n-au căzut în mrejele exclusivismului național, ci au afirmat statornic dorința sinceră de colaborare cu toate popoarele, în lupta împotriva regimurilor reacționare, pentru pace. Înțelegînd că niciodată românii n-au confundat popoarele cu oligarhiile aflate la conducerea lor, Gheorghe Barițiu scria în vara anului 1848. „Românii vreau suveranitate deplină, vreau pace cu toți vecinii, vreau libertate și fraternitate înăuntru și în afară și ei nu se vor odihni pînă nu le vor cîștiga”. În virtutea acelorași simțăminte ținea Simion Bărnuțiu să sublinieze, în discursul său din catedrala Blajului, năzuința de colaborare a românilor cu toate națiunile pe baza respectului reciproc și a egalității în drepturi: „națiunea română dă de știre națiunilor conlocuitoare că voind a se constitui și organiza pe teme național, n-are cuget dușman în contra altor națiuni și cunoaște același drept pentru toate, voește a-l respecta cu sinceritate, cerînd respect împrumutat după dreptate; prin urmare nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voește drept egal pentru toate”.

Gîndirea social-politică pașoptistă a avut numeroase zone înalt valorice, ale căror linii directoare am încercat să le conturăm în aceste însemnări; ea nu a fost scutită de unele limite generate de stadiul dezvoltării sociale, de poziția de clasă pe care s-au situat promotorii ei. Purtînd însă amprenta puternică a realităților românești, suprapunîndu-se în datele lor esențiale imperativelor, comandamentelor vremii, ideile social-politice ale generației pașoptiste au reprezentat o puternică armă de luptă, au contribuit la dezvoltarea conștiinței de sine a poporului nostru, au aprins flacăra spiritului revoluționar care a luminat decenii de-a rîndul calea luptei pentru o lume mai bună și dreaptă. Pentru toate acestea ele sînt înscrise în tezaurul peren al spiritualității românești.

care s-ar prăbuși tot edificiul național" ce trebuie constituit (M. Kogălniceanu, sfârșitul lunii august 1848); „Noi vrem să ne unim cu Țara!” (Adunarea națională de la Blaj). Drept pentru care, puțin după această măreață adunare, Károlyy Szasz (secretar general în Ministerul Cultelor ungar) incunoștințează pe contele Lajos Batthiany (primul ministru) că românii au în vedere „reconstituirea Daciei” prin unirea Țării Românești, Moldovei și Transilvaniei. Înlăturind fărâmițarea politică a teritoriului național, revoluția urmărea a deschide poporului calea dezvoltării libere, înfloritoare. Mințile cele mai strălucite — români, maghiari, secui, sași ș.a. — au năzuit totodată către lichidarea trecutului de asuprire națională, către statornicirea unei trainice prietenii și unități de acțiune între națiunea română și naționalitățile conlocuitoare, spre binele, prosperitatea întregii țări.

Ideea zdrobirii jugului odios al dominației străine — existent în perioada precedentă în țările române — a fost și ea adusă în viltorea luptei politice, exprimându-se clar și dorința luptei curajoase, plină de abnegație, pentru cucerirea și menținerea neafirmării: „Națiunea română... pretinde independența sa națională...” („Petițiunea națională” de la Blaj); românii „sînt o nație mai mult de opt milioane suflete și, la orice invazie din afară ce le va amenința libertățile, fiecare va ști a-și apăra vetrele...” („Proclamația de la Islaz”). În septembrie, în capitala munteană au stat de straajă puterii revoluționare nu numai cei circa 155 soldați, sergenți și ofițeri din Dealul Spirii, ci mai ales — precum va sublinia mai apoi Bălcescu — „poporul cel de gios, mai cu seamă al Bucureștilor”, care și-a declarat „vroința de a apăra revoluția cu paloșul...”, precum și oamenii, strînși la Rîureni sub comanda lui Gh. Magheru. Forțele armate revoluționare au stat zid și în jurul celeilalte „Țării Românești”, cea din Munții Apuseni unde — la o populație cam de 150 000 suflete — Avram Iancu a dispus de aproximativ 20—25 000 oșteni (cam 16% din totalul locuitorilor din zonă !). Lupta pentru independență în 1848—1849, împotriva intervenției armatelor otomane, țariste și habsburgice, punea temelii acțiunii întregului popor român în perioada ulterioară, eficiența cărei acțiuni se va vădi la 1877—1878 și va căpăta împlinirea în 1918.

Prin urmare, punînd la ordinea zilei problemele fundamentale ale societății românești a vremii

Foaie pentru minte, inimă și literatură

(probleme născute de dezvoltarea anterioară), constituind un eroic efort al tuturor celor trei țări române de a înlătura trecutul de durere, de a pune națiunea în drepturile sale imprescriptibile și de a-i deschide un viitor de libertate socială și națională, revoluția românească de la 1848 apare limpede în calitatea sa de răscruce în întreaga istorie modernă a țării noastre. Justețea ideii rezultă și din acest fapt cu totul remarcabil că, deși înfrîntă, revoluția a avut profunde urmări asupra întregii dezvoltări ulterioare a poporului.

La drept vorbind, '48 nici nu ne apare numai în centrul aceluia veac și jumătate amintit, ci chiar al unei perioade mult mai întinse. Pe de o parte, N. Bălcescu stabi-lea că uneltitorii revoluției „sînt optsprezece veacuri de trude, suferințe și lucrare a poporului român asupra lui însuși”. Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în cuvîntarea de la 4 mai a.c. din Iași că „revoluția începută în 1848 a continuat să se desfășoare sub diferite forme, găsindu-și ex-

presie în realizarea unirii principatelor, în înfăptuirea reformelor sociale ulterioare, în toate transformările și mișcările revoluționare care au avut loc în țările românești, apoi în România, pină la revoluția socialistă”. Astfel apare întreaga măreție a evenimentelor de la mijlocul secolului trecut, pe care le sărbătorește în aceste zile toată țara, precum fac și prietenii noștri din întreaga lume.

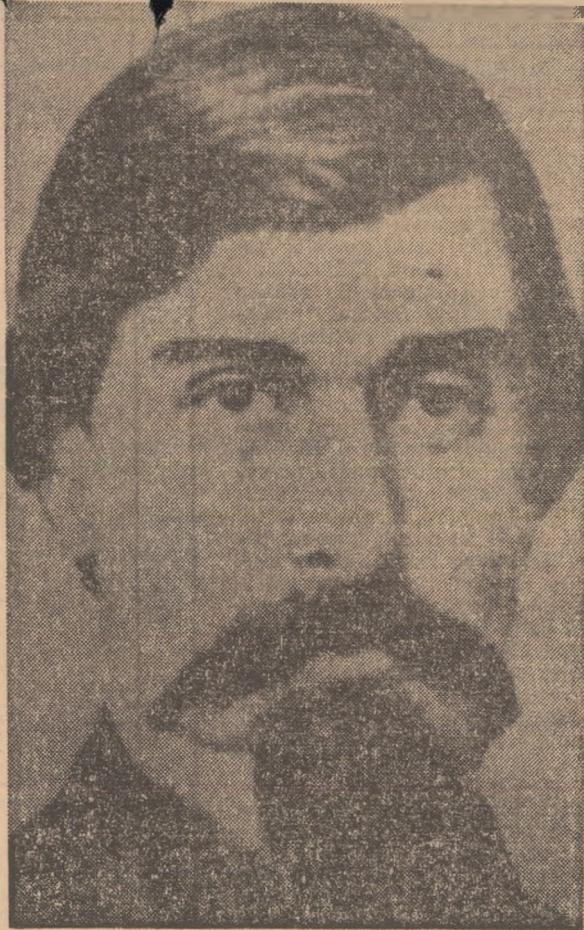
P.C.R. a preluat moștenirea lui 1848 pe multiple planuri: și pentru că este legatarul legitim al trecutului de vitejie și de glorie; și pentru că materialismul dialectic și istoric este acea culme a gândirii științifice, către care mințile noastre au urcat pășind și pe treapta concepției revoluționare pașoptiste; și pentru că revoluția burghezo-democratică s-a desăvîrșit sub conducerea clasei muncitoare, în frunte cu comuniștii; și pentru că făurirea socialismului și comunismului este fireasca etapă ulterioară după împlinirea visurilor celor mai îndrăznețe ale lui '48.

GENERAȚIA DE SCRIITORI DE LA 1848 PE BARICADE

Revoluția din 1848 a cuprins cea mai mare parte din Europa, nu prin influență și contaminare, ci prin consens general, național și social, mai ales în rîndul popoarelor mici și asuprite, dezlănțuindu-se de la Atlantic pînă în răsăritul Europei, în Franța, în Germania, pe teritoriul Italiei, al popoarelor de sub stăpînire austro-ungară, prusacă și țaristă, în Polonia, Slovacia, Ungaria și Croația, în țările românești. În acest moment istoric, scriitorii au dus o luptă deschisă și măreață, de la tribună și prin operele lor, pentru eliberare națională și socială, pentru dreptate și libertate, pentru unire și luptă comună a popoarelor lor împotriva înge-nunchierii și tiraniei politice, mascate sau nu, exercitate de către coloși statali, prin zeloșii lor reprezentanți feudali. Acesta a fost „glasul popoarelor” cu ecou prelungit și efecte chiar și în momentele istorice de mai tîrziu, ori de cîte ori s-a încercat o strîngere a rîndurilor. Avîntul romantic și condițiile grele de viață ale maselor au creat o atmosferă de dăruire și de luptă care a dus la acțiuni și evenimente mari în deceniile de după 1830: revoluții și răscoale, în 1830 (în Franța), 1846 (în Galiția), în 1848 (în multe țări), în 1863 (în Polonia).

Scriitorii sînt acum și oameni de acțiune politică. Ei acționează cu hotărîre în centrele interne, sau în străinătate (unde se refugiază în urma prigoanei): Iași, București, Blaj, Budapesta, Varșovia, Poznan etc. și apoi Paris, Londra, Roma, Constantinopol. Scriitorii români sînt prezenți și apreciați în această rețea de acțiuni comune. Întîia oară în istorie a existat o comunitate scriitoricească cu idealuri comune de dreptate și libertate. Nefericirea unui popor era și nefericirea celorlalte, asuprite la fel. Genialul poet polon, Adam Mickiewicz, a aprins la Paris, în cursurile sale de la Collège de France, între 1840-1844, făclia patriotismului fierbinte. În glasul și în scrisul lui răsuna simbolic nu numai suferința poporului polon, ci a tutu-

Alecu Russo — unul dintre scriitorii care au militat pentru idealurile pașoptiste.

ror popoarelor subjugate. El lupta pentru eliberarea și binele tuturor. N. Bălcescu declară, la rîndul lui, în ochii lumii întregi: „Vrem să fim o nație puternică și liberă pentru binele nostru și al celorlalte nații”. N. Bălcescu, Heliade Rădulescu și I. Ghica; M. Kogălniceanu, V. Alecsandri, Al. Russo; C. A. Rosetti și Bolliac sînt în rîndurile din față. Dar nenumărați alții le stau alături prin activitatea și opera lor militantă și îmbărbătătoare.

Cine este cel care a trecut prin școală și n-a cîntat, împreună cu ceilalți copii, *Deșteaptă-te, române!* al lui Andrei Mureșeanu, cîntecul rămas mereu un avertisment asupra pericolelor și un îndemn la eroism? Cu condeiul pe hîrtie sau cu verbul înaripat pe scenă și de la catedră, repetat după scriitorii, se cultiva ideea sacrificiului pentru binele patriei sau ideea unirii principatelor și a tuturor românilor. Artiștii de teatru (adeseori ei înșiși autori de piese) au făcut corp comun cu scriitorii. N. Luchian, T. Teodorini, I. Poni, N. Teodoru au suferit pentru asemenea idei revoluționare închisoare în 1846, împreună cu Alecu Russo, la mînăstirea Cașin, din ordinul lui Mihail Sturdza. Teatrul a fost o importantă tribună patriotică. Scriitorii și actorii au scris și au luptat pe baricade. Edward Dembrowski, scriitor și gînditor polonez remarcabil, a murit în ace-

lași an în fruntea răscoalei țărănești din Galiția. Acești revoluționari erau, în general, fii de boieri și de nobili, care s-au desprins de interesele clasei lor și s-au înscris în lupta pentru democrație și dreptate socială, fiind deschizători de epocă pentru popoarele lor. O ideologie nouă i-a animat pe cei mai buni și reprezentativi scriitori și artiști, între aceștia cei plastici (ultimii întretin puternic atmosfera revoluționară, de la actul eliberării la acela al unirii: Rosenthal, Aman, Tattarescu, Iscovescu, Negulici etc.). Această undă ideologică se întinde larg peste întreaga Europă. La Paris, în 1849, se adună în jurul publicației *La Tribune des peuples*, scoasă de Mickiewicz, reprezentanții tuturor națiunilor intrate în iureșul revoluției. Din comitetul de redacție fac parte, între alții, N. Bălcescu, Ștefan Golescu și D. Brătianu.

Revoluția de la 1848 rămîne deci o sursă de educație patriotică și un exemplu de creare a unei atmosfere internaționale de luptă și de rezistență împotriva imixtiunilor externe, așa cum remarcă vibrant Michelet de la Paris, vorbind de acțiunile românilor ca despre „un mesaj în-suflețitor al patriei”.

Științe sociale

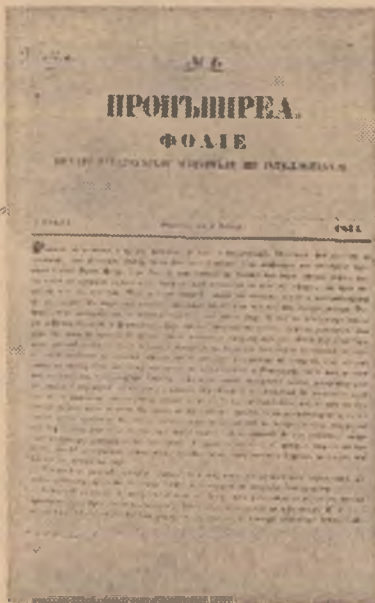
TRIBUNA ȘCOLII Nr. 95 din 12 mai 1973

IDEILE SOCIAL-POLITICE ALE LUI '48

Oameni de acțiune, gânditori și cărturari străluciți, conducătorii revoluției pașoptiste românești — în marea lor majoritate — s-au ilustrat pregnant în activitatea practică de pregătire și conducere a revoluției, dovadă remarcabile calități organizatorice, putere de muncă și spirit de echipă, elaborând totodată prețioase idei social-politice intrate cu justificat temel în patrimoniul spiritualității noastre.

Gândirii social-politice românești pașoptiste îi sunt proprii, înainte de toate, critica profundă și ascuțită a rânduieilor feudale, dezvăluirea cu o rară forță evocatoare a racilelor vechii orânduiri, diversitatea unghiurilor din care a iluminat anacronismul cadrului social-economic și politic feudal. În acest context gânditorii pașoptiști, animați de puternice sentimente de simpatie pentru masele populare și în special pentru cele țărănești — care formau atunci imensa majoritate a populației țării — s-au aplecat cu înțelegere și bunăvoință asupra lor, demascând, adesea în pagini antologice, crunta exploatare la care erau supuse, jugul spoliator al servituzilor feudale sub care erau strivite, tragismul unei existențe de mizerie, lipsită de orice bucurii. „Locuitorii săteni — scria Vasile Alecsandri în broșura „Protestația în numele Moldovei, a omenirii și a lui Dumnezeu“ — au ajuns la gradul cel mai mare de ticăloșie prin nepăsarea a mai multor proprietari și mai ales prin măsurile de asuprire ale guvernului lui Mihail Sturdza...“ transcriind totodată lungul șir al obligațiilor către proprietari, către domnie și către biserică, sub greul cărora erau zdrobiți, milioanele de țărani. Nicolae Bălcescu contura în valorosul său studiu intitulat „Reforma socială

la români“ un zguduitor tablou al suferințelor țărănimii, într-o sugestivă comparație cu luxul strident și cosmopolit al boierimii, avansind idei deosebit de înaintate despre rolul maselor în făurirea bunurilor materiale, despre in justiția unui regim în care tocmai cei ce produceau toate cele necesare vieții erau lipsiți de orice drepturi cetățenești. „Ce contrast între țară și oraș! Acolo bordeie sub pământ, sărăcia și ticăloșia înrătează privirea. Aci palate mărețe și strălucite... luxul cel mai splendid uimește, farmecă ochii... Atunci (călătorul — n.n.) se pune de cercetează de unde acest lux, de unde aita bogăție... și cind află că singurul muncitor producător de bogăție în țară este țăranul, că cel care trăiește în bordeie pe sub pământ, înalță cele mai frumoase și mari palate, că el, care umblă desculț și mai despoiat în vigoa-

rea iernii produce diamantele, hainele cele mîndre ce împodobesc pe orășeni (boieri — n.n.) și echipajele ce plimbă lenea lor, că el care se hrănește numai cu mămăligă, puțin lapte și fasole, așează banchetele cele strălucite și îmbelșugate ale orășenilor, că el care n-are nimic, nici drepturi, nici stare, nici proprietatea brațelor sale... dă tot și tribut în bani și tribut în muncă și tribut în persoană, în vreme ce cei ce au tot și pământ și capital și drepturi de stat nu dau nimic, nu ajută întru nimic statul“.

Dezvăluind aceste stări de lucruri, gânditorii pașoptiști au pledat statornic și cu deosebită vigoare pentru îmbunătățirea soartei țăranilor; liniile de forță ale programelor agrare, cele mai radicale pe care le-au propus, constau în eliberarea din lobăgie și improprietărea țăranilor fără nici o despăgubire din partea lor. Pe plan teoretic, aceste deziderate își află o temeinică fundamentare prin aducerea în discuție a unor argumente de ordin umanitar, național, economic, etc. „Omenirea, dreptatea, interesul țării și chiar interesul proprietarilor, de moșii cer dar neapărat îmbunătățirea radicală a acestei stări (a țăranilor n.n.) prin desființarea boierescului și prefacerea țăranilor în mici proprietari, dîndu-li-se pămînturile pe care le-au înrodit cu sudorile lor“ — scria Mihail Kogălniceanu în august 1848, arătînd totodată că „nu este omenesc ca omul să exploateze pe om, ca cei mulți să fie instrumentele de muncă ale celor puțini...“ Se află creionat în aceste rînduri imperativul înlăturării exploatării omului de către om, ideal progresist la care alături de Kogălniceanu, gîndise și

SILVIU ACHIM

(Continuare în pag. 11 a)

PSIHICE INDIVIDUALE

activ-educative este în
re fiecare învățător și
răii și știe să procedeze
ile lor psihice.

oportun să prezentăm,
blame de psiholo-
centului și adolescen-
ate ale științei.

ordarea unor probleme
lesni cadrelor noastre
și științifică a persona-
și, în același timp, o
metodologie a procesu-
particularitățile de

mintirii se face la același interval
pentru toți.

Pentru cunoașterea atenției, este
necesar să se vadă în primul rând
dacă elevii sînt înclinați spre o
formă concentrată sau spre una
mai mult distributivă. Ideal este ca
să se poată obține performanțe de
atenție atît în ce privește concentra-
rea, cît și distributivitatea. O astfel
de dezvoltare armonică este însă mai
rară la elevi. Trebuie să ținem se-
ama de faptul că distragerea aten-
ției de la desfășurarea lecției se
produce atît prin agitație și orien-
tare în alte direcții, cît și printr-un
comportament liniștit, imobil —
dar numai aparent fixat mintal
asupra lecției.

Inteligenta cu toate gradațiile ei
poate fi surprinsă după performan-
țele pe care le obțin elevii în înțe-
legerea unor lucruri ceva mai
grele și, îndeosebi, în rezolvarea
de probleme noi. După cum se știe,
în inteligentă, reversibilitatea are o
însemnătate centrală. A nu fi nor-
mal inteligent înseamnă a nu rea-
liza reversibilitatea prevăzută pentru
vîrsta respectivă. Dacă preșcolarul

nu este înclinat să aprecieze că distanța
de la A la B privită dintr-un anumit
unghi nu este egală cu distanța de
la B la A, școlarul mic nu mai face
această greșeală, dar el este la în-
ceput pus în dificultate cînd, aflînd
cît face 3×5 , i se cere să răs-
pundă deîndată cît face 5×3 . La
școlarul mijlociu, reversibilitatea
trebuie să fie deplin realizată pe
cele două căi: 1) inversiune și ne-
gație; 2) reciprocitate. Aceasta în-
seamnă, practic, că preadolescenții
și, îndeosebi, adolescenții trebuie să
ajungă la forme dialectice de gîn-
dire și să fie în stare să opereze
mental „combinatoriu” în cele mai
diverse variante. Pentru diagnosti-
carea inteligenței, un indicu im-
portant îl reprezintă nivelurile de
înțelegere a propozițiilor abstracte
și, în același timp, capacitatea de
ordonare corectă a abstracțiilor
concrete. În acest sens, semnifi-
cativă pentru inteligență este ca-
pacitatea de aplicare a cunoștin-
țelor și, desigur, ingeniozitatea aplica-
țiilor.

Gradului de dezvoltare a imagi-
nației elevului trebuie să i se acor-
de o mare importanță, întrucît
aceasta este facultatea cu rosturi
centrale în procesul de creație.
Una din probele de imaginație pre-
vede ca, dîndu-se un termen ab-
stract, să se ceară subiecților să
realizeze un desen. Se înțelege că
desenele vor fi apreciate după con-
ținut, iar nu după calitatea lor ar-
tistică. Capacitatea de plasticizare
este un prim indicator al imagina-
ției. Un altul, și mai important,
combinarea imaginilor. Din acest
punct de vedere, sînt semnificative
compozițiile literare, proiectele teh-
nice pentru lucrul de atelier și ori-
ginalitatea ipotezelor elaborate de
elevi în vederea depășirii unor si-
tuații problematice.

În ansamblu, procesele cognitive
se diferențiază în mod sistematic.
Psihologia a constatat, îndeosebi la
tineri, posibilitatea ca unele din
procesele psihice să domine, exprî-
mîndu-se în prim plan. Astfel, unii
elevi aparțin tipului vizual, și fap-
tul acesta rezultă atît din buna lor
dezvoltare sub raportul percepției
și al reprezentărilor vizuale, cît și
din preeminența aceluiași factor în
contextul memoriei și imaginației.
Alții sînt auditivi sau motori. Cer-
cetările de psihofiziologie umană au
relevat existența unei tipologii cog-
nitive. La unii subiecți se constată o
predominare cantitativă a primului
sistem de semnalizare asupra celui
de al doilea, fără ca acesta din
urmă să înceteze să-și exercite ro-
lul esențial. Sînt reprezentanții
tipului imagistic sau artistic, care
operează precumpănit cu imagini.
La alți subiecți, cel de-al doilea
sistem de semnalizare îl domină și
cantitativ pe primul, activitatea
cognitivă fiind structurată precum-
pănit abstract, verbal, simbolic.
Aceștia sînt reprezentanții tipului
intelectual, putînd apărea sub for-
ma variantei analiste sau sintetiste.
Cel de-al treilea tip, mediu, dove-
dește un echilibru între funcțiile
celor două sisteme de semnalizare.
Observarea acestor caracteristici la
elevi este importantă atît pentru a
orienta procesul instructiv astfel
încît, prin alternanțe dintre ab-
stract și concret, să fie favorizate
toate categoriile de școlari cît și
pentru necesitățile orientării șco-
lare și profesionale.

Motive, interese, aspirații, voință și atitudini caracteriale

Activitatea elevilor este — după
cum se știe — susținută prin va-
riate motive. Descoperirea acestora,
îndeosebi a motivelor dominante,
caracterizează în bună măsură per-
sonalitatea elevului și poate da une-
le indicații asupra perspectivelor
sale. Care sînt obiectele preferate
și de ce sînt preferate? Sînt ele
preferate pentru însuși conținutul
lor și pentru valoarea pe care o
prezintă în raport cu perspective
mai îndepărtate de ordin practic-
profesional? Mulți elevi vădesc o
vie curiozitate cognitivă, definî-
du-și anumite interese. Interesele
determină studiul asiduu și dincolo
de limitele obligațiilor școlare și
desoeri prefigurează un destin pro-
fesional. Inclinațiile spre anumite
activități efective sînt și mai sem-
nificative pentru perspectivele ele-
vului. Cunoașterea aspirațiilor ime-
diate și de perspectivă se poate rea-
liza pe căi directe, prin conversații
și chestionare, dar și pe căi indirec-
te. Astfel, elevilor li se pot propune
teme de compoziție ca: viitoarea
mea profesiune, ce cred că voi rea-
liza în viață și cum, idealul la care
ader, care este raportul între a vrea
și a putea în ce mă privește etc.

Este bine ca anchetele să fie astfel
construite încît elevii, formulînd a-
numite aprecieri, să-și dezvăluie
propriile aspirații.

Calitățile voluntare sînt mai ușor
de identificate prin însăși natura
procesului de învățămînt. Trebuie
însă să se țină seama de faptul că
voința se poate specializa și dezvol-
ta unilateral. Dacă un elev este si-
llitor la învățătură, dar refuză ori-
ce alte ocupații, aceasta încă nu în-
seamnă că are o voință puternică.
De aceea, este necesar să se observe
comportamentul elevilor în fața
alte activități, în biruirea oricăror
dificultăți. Proba voinței bine con-
solidate o conferă activitatea de fie-
care zi, la școală, în familie, în prac-
tica productivă, la munca patriotică,
în sport etc. A duce lucrurile la bun
sfîrșit și a nu da înapoi în fața
greutăților este indicatorul cel mai
important al forței voluntare.

În perioada adolescenței, elevii
dispun deja de atitudini bine con-
turate. Multe fapte ne pot arăta
dacă elevii au încredere în forțele
proprii sau nu, dacă ei sînt capabili
de autocontrol, de stăpînire de sine,
dacă sînt generoși, solitari, sau in-
dividualiști, dacă sînt conștiințoși
și entuziaști, sau neglijenți, delăsă-
tori etc. Nu se pot enumera toate
atitudinile și trăsăturile caracteriale
care pot să ocupe un loc dominant
în structura de personalitate. Im-
portant este ca atitudinile domi-
nante să fie identificate, după ace-
stea elevii diferențîndu-se destul de
semnificativ. Independent însă de
trăsăturile de caracter care, în chip
natural, domină la unul sau altul
dintre tineri, sînt unele atitudini
și trăsături a căror cunoaștere este
importantă pentru integrarea în pro-
cesul instructiv-educativ și pentru
prevederea perspectivelor tînarului.
Acestea sînt, în primul rînd, atitu-
dini sociale, atitudinea față de
muncă și față de propria persoană.
În același timp, există atitudini
care sînt reclamate cu precădere de
anumite ocupații profesionale și a
căror stare trebuie să fie cunoscută
în perspectiva profesunilor ce pot
fi alese cu mai multă sau mai puțină
îndreptățire.

Zona proximei dezvoltări

Copiii și adolescenții — în plin
proces de formare — se schimbă de
la un an la altul, în raport cu condi-
țiile de care dispun, dar și urmînd
o logică internă a propriei dezvoltă-
ri. De aceea, diferențele psihice
care se constată în colectivul clasei
nu trebuie să fie absolutizate, con-
siderate definitive și în nici un caz
nu trebuie să ducă la etichetări și
categorice predestinări. Pedagogii
studiază elevii în unitate cu educa-
ția tocmai pentru a călăuzi procesul
educativ dus pînă la tratarea indivi-
duală, concretă, în direcția dezvoltă-
rii calităților pozitive, a suplinirii
insuficiențelor și a stăvilirii tendin-
țelor negative.

În cunoașterea elevului, cel mai
important fapt este prevederea dez-
voltării sale imediate, descoperirea
perspectivelor sale. Cu alte cuvinte,
educatorul nu trebuie doar să for-
muleze un diagnostic, ci să descifre-
ze însăși dinamica personalității ele-
vului, stabilînd sensurile apropiate
ale dezvoltării sale și, mai mult de-
cît atît, formulînd prognosticuri
pentru perioade mai îndepărtate.

Prof. univ. dr.
PAUL POPESCU-NEVEANU
Universitatea din București.

AGENDA

40 de educatoare, metodiste și di-
rectoare de grădinițe din județul
Arad au participat la un schimb de
experiență cu educatoarele de la
Grădinița de copii de pe lângă Fa-
brica de confecții din București. În
cadrul acestei confruntări de idei și
opinii, desfășurate sub egida Inspec-
toratului școlar județean și Casei
corpului didactic din Arad, au fost
dezbătute probleme legate de acti-
vitățile cercurilor de preșcolari (croi-
torie, pirogravură etc.), de lectura
după imagini, de memorizare, de
folosirea teatrului de păpuși și copii
ș.a. Schimbul de experiență, din cite
ni se relatează, a avut un efect ime-
diat, în zilele următoare: mai multe
grădinițe din Arad au planificat (fo-
losind noile învățăminte) serbări ale
preșcolarilor pe scenele cluburilor
unor mari întreprinderi. Numai de
ar ține! • La Ciacova (Timiș) s-au
întîlnit 120 de președinți — de
12-15 ani — din micro C.A.P.-uri.
Scopul: obținerea unor recolte cît
mai bogate pe loturile repartizate.
Dincolo de porumb, legume și fructe,
de data aceasta însă pe terenul
personalității lor, micii cooperatori
cultivă și un altfel de produs. Mult
mai important, nu numai pentru ei •
Un reputat muzicolog ploieștean,
F. V. Ioan, membru de onoare al mai
multor societăți de muzică din străi-
nătate, ne scrie cu entuziasm despre
debutul, pe scena Palatului culturii
din Ploiești, al unei tinere formații
de muzică preclasică. Este vorba de
Orchestra de cameră „Juvenes vir-
tuosi”, a elevilor și profesorilor de
la Liceul de muzică din localitate.
Concertul inaugural a cuprins piese
de Händel, Vivaldi, Corelli și, cu
toate că s-a desfășurat la „concuren-
ță” cu un concert de muzică ușoară
ținut în aceeași seară pe o ață
scenă din oraș, a avut un auditoriu
din cale afară de numeros. Un semn
în plus că muzica preclasică este
veșnic tînără, cînd are interpreți pa-
sionați • O podgorie școlară: pod-
goria Liceului agricol din Bistrița,
cu o suprafață de 4 000 metri pătrați.
Pentru a-i specializa temeinic în vi-
ticultură și a-i ajuta pe elevi să se
familiarizeze cu soiurile cele mai
reprezentative de viță de vie, cadrele
didactice specializate de la acest li-
ceu au hotărît să cultive, împreună
cu elevii, pe acest spațiu restrîns, nu
mai puțin de 47 de soiuri. Podgoreni
de nădejde de miine trebuie să cu-
noască strugurii nu numai din cărți
și tratate! • În vederea moderni-
zării lecțiilor de istorie, la Școala
generală nr. 5 din Sighișoara a intrat
în funcțiune un muzeu-laborator,
înzestrat cu mijloace audio-vi-
zuale: hărți electrice complexe (ale
cărora localități și obiective sînt in-
dicate prin beculțe aprinse printr-o
simplă apăsare de buton), hărți
magnetice, cu simboluri (prin care
se poate întui deplasarea unei băță-
lii, de pildă), difuzoare conectate la
un magnetofon (pe ale cărui benzi
sînt imprimate texte literare sau
istorice legate de perioada predată).
Pentru îmbogățirea muzeului-labora-
tor, elevii școlii, conduși de profes-
orul de istorie Victor Gavronski,
participă la descoperirea unor vesti-
gii, făcînd săpături prin împreju-
rimi. Pînă în prezent, au scos la
lume obiecte datînd din neolitic
(topoare), fragmente de ceramică da-
cică, monede grecești și romane,
arme feudale etc. Muzeul-laborator
al școlii din Sighișoara este în plină
creștere. Crește odată cu inimioșii
săi arheologi • Antrenați de profes-
orii școlii generale, elevii din satul
Rebrîșoara (Bistrița-Năsăud) au par-
ticipat la curățirea a 2 hectare de
pășune în punctul numit Valea Mă-
rului. Ei și-au propus, de asemenea,
să împădurească un teren de 3 ha. În
același timp, pionierii din Lechința
au plantat puieți de salcîmi pe dca-
lurile din vatra satului. Peste citiva
ani, albinele le vor aduce multumiri •
Un dar de preț pregătesc locuitorii
din Lunca Muresului (Alba) pentru
copiii lor: o grădiniță cu peste 100
de locuitori • Membrii cercului de
pionieri-speologi „Emil Racoviță”,
din Arad, au pornit la drum avînd
ca obiectiv vizitarea peșterilor:
Cornii, Măgura, Brăcoana, Coliboaia,
Fața Pietrei etc. Au fost escaladate,
totodată, citeva creste de munți. Poți
fi un bun speolog dacă nu ești un
experimentat alpinist?

Școala și producția

PENTRU CA ATELIERUL SĂ DEVINĂ O POARTĂ DESCHISĂ CĂTRE ECONOMIA JUDEȚULUI

Maramureșul, „țară” a porților instelate, a cerșilor mulate în răsărit și în amurg, te întâmpină cu un peisaj economic surprinzător, prin capacitatea lui de adaptare la pulsul innoitor al țării.

Alături de ocupațiile tradiționale (minerit, prelucrarea lemnului, țesut) în fața tinerilor se deschide astăzi gama celor mai noi profesii, cerute de consolidarea unor obiective industriale (Combinatul chimic Baia Mare, Uzina mecanică de mașini și utilaj minier, ca și de apariția altora (Uzina de cupru, secțiile de oxizi de plumb — Combinatul chimic, Combinatul hidrotehnic de pe riul Firiza și altele). Școala, ca factor hotărâtor în orientarea școlară și profesională a tinerilor, își adaugă, la mijloacele de realizare a acestei îndatoriri, pe cele oferite de instruirea tehnico-productivă. Atelierul-școală, microîntreprinderea și alte forme ale instruirii devin, astfel, porți deschise către economia județului!

TIMPLĂRIA LA EA ACASĂ

Către industria de prelucrare a lemnului, specifică județului Maramureș, reprezentată prin mari întreprinderi ca „Băimăreana”, „C.P.L.” Sighetul Marmației se îndreaptă, în fiecare an, absolvenții ai școlii generale și ai liceului. Este, prin urmare, firesc ca numărul atelierelor-școală profilate pe timplărie să constituie cifră majoritară. „Performanțele” sint, de asemenea, în cazul acestora, mai lesne de obținut. O grupă de elevi ai Liceului nr. 3 din Baia Mare (anul IV) își confecționează, în ziua vizitei mele, lădițe care vor deveni truse individuale cu scule. Îi întreb care a fost revelația lor în materie de instruire tehnico-productivă, cea mai apropiată în timp. Unul dintre elevi preferă să mă conducă într-o altă sală în care îmi arată, zimbând, mașina combinată de prelucrare a lemnului, cu cinci operații și adaugă:

— Ne-am fi dorit s-o folosim și noi, înainte de absolvire, dar ea nu va putea fi instalată decât în noul local pentru atelier.

— Mobilierul pentru biblioteca școlii, la care deja lucrăm, îmi răspunde la aceeași întrebare un altul.

Maistrul-instructor Florian Covicu mă informează cu satisfacție că cinci elevi din grupa pe care o coordonează și-au exprimat, de curând, dorința de a se încadra în ramură, după absolvire. Cazul e departe de a fi singular. La Sighetul Marmației, elevii Liceului „Dragoș Vodă” beneficiază de un atelier construit în incinta C.P.L. Produsele (scaune) confecționate de ei, aici, sint destinate exportului. Calitatea muncii — ireproșabilă, după o perioadă de instruire relativ scurtă.

Șeful Fabricii de scaune pliante, Ioan Hegheduș, se declară foarte mulțumit de atitudinea elevilor față de muncă, de seriozitatea și interesul cu care parcurg, în atelier, fazele mai complicate ale fluxului de fabricație. Consideră, prin urmare, că „în decursul a patru ani de școlarizare, prin această formă de instruire, elevii interesați pot învăța meseria. O mai judicioasă selecție se impune, însă, din partea școlii, în

repartizarea pe meserii a elevilor, respectându-se opțiunile acestora”. Atelierul e mixt, fetele deprind cu ușurință operațiunile de finisaj, ambalaj, încit, capacitatea crescândă a fabricii devine și pentru ele o șansă de integrare.

ATELIERE „MODERNE” IN FOLOSUL MODERNIZĂRII

Dacă, „rețeaua de școli este diversificată după nevoile și perspectivele economice ale județului” (inspector șef N. Ioneșcu), nu același lucru se poate spune — deocamdată — despre activitatea tehnico-productivă în școlile generale și liceele de cultură generală, cită vreme unele meserii „noi”, promovate de peisajul industrial al județului (operator de electroliza cuprului și plumbului, operator de prelucrarea barelor de cupru, precum și altele din sfera electrotehnicii și electromecanicii) sint încă timid prezente în atelierelor școlilor.

Totuși, atâtea cite există (șase de electrotehnică, trei de mecanică și acestea cu caracter combinat) atelierelor în cauză contribuie prin lucrările executate, la dotarea cu aparatură modernă, cu mijloace tehnice necesare perfecționării învățămîntului în școlile respective.

Așa, de pildă, în atelierul de electrotehnică - electromecanică al Liceului din Șomcuta, elevii au lucrat o originală masă de comandă pentru cabinetul de limbi străine, instalația-antena TV și pe aceea de curent electric a școlii. Teoreme fundamentale, „redate” în fier forjat, împodobesc pereții cabinetului de matematică.

Un interesant tip de verifex cu zece receptoare a fost urcat, din atelierul de electrotehnică-radiotehnică al Liceului „Gh. Șincai”, Baia Mare, în laboratorul de fizică. Din același atelier, talentații constructori de redresoare, însumind o grupă, vor urca, în grup, către... învățămîntul tehnic!

Succese reale a înregistrat și atelierul de electrotehnică-electrochimie al Liceului „Dragoș Vodă”, în care electroliza cuprului constituie o serioasă sursă experimentală pentru laboratorul de chimie. Aflu că atelierul a simțit din plin „umărul” profesorului de chimie, împrejurare menită să reafirme că acolo unde sint doi (preferabil mai mulți, dintre profesorii școlii) puterea atelierului crește!

SIGUR (DAR ÎNCET!) ATELIERELE DEVIN MICROÎNTEPRINDERI

Complexele de atelier existente în unele școli — îmi spune inspectorul școlar general, Andrei Bălan — sint pe cale de a deveni microîntreprinderi. Aceasta din nevoia de a-i familiariza pe elevi, după un anumit stadiu al instruirii, cu noțiunile de autoconducere, de organiza-

re, comercializare a produselor, caracteristice muncii productive.

Greutățile privesc, în primul rînd, baza materială... Adevăr constatat la Liceul din Șomcuta, care anunțase inspectoratul școlar județean, la începutul trimestrului al II-lea, că, în școală „va lua ființă microîntreprinderea”. Acum, la începutul trimestrului al III-lea (e drept, magazia de materiale a fost reorganizată, spațiul asigurat), microîntreprinderea e tot... pe hirtie! Cu toate că, în discuția cu directorul liceului, prof. Alexandru Gherman „hirtiele” au fost declarate dușmani ai faptelor. De ce, atunci, microîntreprinderea întârzie? Pentru că „așteptăm să ni se transfere materiale?”. Anul școlar, desigur, nu așteaptă!

Pe cale de a se constitui în microîntreprindere este și complexul de atelier al Școlii generale nr. 1 din Baia Sprie. La director există, iarăși, o schemă de organizare, după modelul unității economice. „Exploatarea minieră” din localitate reprezintă patronul ideal, baza materială a fost, prin patronajul acesteia, asigurată. Dar lucrările de amenajare, de construcție a încăperilor afectate întârzie. Iar elevii vor să-și exercite în ele „funcțiile!”.

MAȘINILE AU DREPTUL LA VIAȚĂ

Armonios adaos edilitar la clădirea școlii, atelierul construit de „Exploatarea minieră” Baia Mare pentru elevii Școlii generale nr. 6

In atelierul de timplărie al Liceului Nr. 3 din Baia Mare

reprezintă un indiciu de... armonie a relațiilor. Și lucrurile așa stau, în realitate. Destinația spațiului de atelier — nu e tocmai prioritară: croitorie-broderie. Perspectivele inclină spre o nouă colaborare: supraetajarea atelierului. Mai mult: întreprinderea a utilizat cu unele și mașini adecvate atelierul (de la subsol) al băieților, acela de lăcătușărie. Mașinile, însă, nu funcționează, intrucit nu le corespunde vechiul tablou de comandă. Conducerea școlii, în mod firesc, s-a adresat, încă din decembrie, întreprinderii locale „Constructorul”, cerînd efectuarea documentației tehnice, în urma căreia I.R.E. să perfecționeze instalația. Și atunci, cu o inexplicabilă „invidie” „Constructorul” a ripostat: „să vă fi servit Exploatarea minie-

ră pînă la capăt! Sau, să vă fi făcut noi totul, de la început”. Și directoroarea școlii, prof. Alexandrina Lăpușan, își continuă șirul amărăciunilor cu presupunerea că, aminat mereu de „vineri pînă vineri”, singele electric al mașinilor nu va pulsa degrabă în inima școlii. Undeva, o intervenție se mai face necesară... Cită deosebire între „organismele” care dau viață atelierelor școlii!

PENTRU FETE, NOI ȘANSE DE CALIFICARE! ȘI UNELE „NEȘANSE”

„Specific” județului Maramureș este, între altele, și numărul mai mare al fetelor cuprinse în procesul de școlarizare. De aceea, preocuparea de a găsi noi soluții, pentru viitoarea integrare a absolventelor caracterizează munca Inspectoratului școlar și a conducătorilor de școli. Ocupațiile tradiționale ale fetelor (cusut, broderie, țesut, tricotaj) sint tot mai serios concurate de profesii „destinate” (!) bărbatilor: timplărie, bobinaj, flotații etc. Existența multor ateliere „mixte” în școli, profilate pe asemenea meserii a dovedit că fetele sint tot atît de abile în deprinderea lor, ca și băieții. Unele școli din Baia Mare își inițiază elevetele în practica sanitară, pe lîngă marele spital bălmărean. La Liceul nr. 3, a luat ființă un atelier de steno-dactilografie.

Cînd asemenea inițiative și eforturi se conjugă pe plan județean, e surprinzător să constați că acolo unde, pînă mai ieri, se acorda fetelor o însemnată șansă de calificare, firul colaborării școală-întreprindere se rupe... înainte de mal! Cîteva grupe de eleve ale Liceului „Dragoș Vodă” din Sighetul Marmației au fost repartizate, pentru instruire, încă de acum un an la fabrica de tricotate „Unitatea” din localitate. Fetele au fost „acceptate” în întreprindere, pînă la sfîrșitul trimestrului al doilea, anul școlar în curs. Invocînd motive de spațiu (o aglomerare am putut constata), conducerea întreprinderii și-a retras, pe nepregătite, atribuțiile de gazdă. Pe nepregătite, oare, într-adevăr? Insoțit de directorul adjunct al liceului, prof. Alexandru Țiplea, în „noul” atelier improvizat și necorespunzător al școlii, am cules mîhnirea din cuvintele și privirea fetelor. Am

mers, pe urma lor, la întreprindere. Dacă, într-adevăr, în multe cazuri, (dînd dreptate Ecaterinei Varga, maistrul-instructor) fetele nu aveau de lucru, împrejurarea se cerea, la timp, semnalată școlii și, poate, nu s-ar fi ajuns la actuala risipă de argumente pro și contra. Desigur, prezenta în continuare a elevelor pe lîngă muncitoare, fără acces la mașină (variantă propusă de directorul adjunct al întreprinderii, Maria Sima) n-ar constitui o ieșire din impas. Și aceasta se impune (vai!) în fața adevărului că, nu peste mult timp, un nou contingent de absolvente, dintre elevele de acum, vor reveni în fabrică în calitate de... angajate!

DRAGOMIR MAGDIN

Serialul TV și educația tineretului

Nu sintem personal atât de pre-zumțioși încât să facem o trecere în revistă a tuturor „aventurilor” din „epoca” serialelor. Elevii, ne referim în special la școlarii între 10—15 ani, au emisiunile lor seriale, care îi fascinează, cu deosebire în zilele de duminică, între dimineața cu Delfinul Flipper și după-amiezele „pierdute în spațiu” sau, mai recent, „bulversate” în timp. Și, de fapt, însemnările noastre vizează **Tunelul timpului**. În momentul când scriem, au rulat doar două episoade. Cu bună credință și fără snobismul de a nega ceea ce a rămas în noi adolescentin, socotim că acest serial ridică unele probleme demne de atenție, dincolo chiar de ceea ce blazații s-ar îndura să recunoască drept „pozitiv”: exemplul prieteniei, puterea de sacrificiu în numele științei, disciplina, excelența muncii de echipă ca formulă de activitate a viitorului, problematica infinit de complexă a experimentului în știință. E altceva și e în plus: cei doi amici (Tony și Doug) sînt puși, evident, în situații foarte primejdioase, serialul beneficiind din plin de „legea” unei intrigi cvasipolițiste, menită să-i asigure popularitatea în sensul cel mai larg. Se salvează, cel puțin până acum, nu prin aplicarea brutală a forței, ci prin agerimea minții și mai cu seamă, prin cunoștințe variate de cultură generală.

Iată așadar, un serial care, pînă una alta, a dat informații — trunchiate, ce-i drept — despre războiul troian, încercînd, între altele, să explice originea și sensul unor expresii proverbiale (a introduce calul troian în cetate, a te teme de greci chiar și cînd faci daruri), să legitimizeze semnificația istorică intrinsecă a miturilor și legendelor, precum și arheologia, ca știință de reconstituire analogică a trecutului istoric foarte îndepărtat. Ba a mers și mai departe și a... problematizat precizia cunoștințelor celor doi contemporani ai noștri (ai viitorului!) sub forma unei erori crase, pe care bietul Ulisse, cît era el de înțelept și de perspicace, a înghițit-o fără să clipească din ochi: cauza cauzelor războiului troian a constat într-un act arbitrar al lui... Jupiter, Junona, Venus, Minerva, deci, zeii **latini**, urmînd să fie botezați astfel într-un viitor curat „științifico-fantastic” din punctul de vedere al grecilor! Eroare simplă — strecurată dezin-volt printre atâtea Oscar-uri de care cu onoare dispune filmul? Noi zicem — nu: eroare intenționată, poate pentru a mări starea de tensiune a spectatorului, poate pentru a incita la dezbateri pe școlari, care, pentru a tranșa chestiunea, ar fi obligați, în principiu, nu numai să citească **Iliada**, dar să se lămurească și în ce constă acest anacronism.

Oricum, ce mină de exploatat, pentru două discipline: istoria și literatura. Epopeea nu se mai studiază la teoria literaturii; istoria are, însă, capitole în care face măcar o trimitere la operele lui Homer, în orice caz, la epoca pe care o descriu. Iar televiziunea, iată, ne

poate ajuta să deșteptăm interesul copiilor pentru lectura **Iliadei** și a **Odiseii** (v. și **Magazinul istoric**, care povestește despre descoperirile lui Schliemann) — aceasta din urmă și pentru a izbui să facem o mai completă caracterizare a lui Ulisse, să suplinim profeția ce-l privea și care a fost suspendată în finalul episodului, precum și să justificăm apariția lui, aici (alt anacronism), ca șef suprem al oștilor grecești, cînd, știe orice... copil, era să zicem, că acela a fost Agamemnon! Iar o problematizare, de data aceasta a anacronismului ca procedeu al ficțiunii artistice: Ulisse este substituit lui Agamemnon, pentru că, în vederea unei rezolvări „pașnice” și „prin cultură” a conflictului respectiv, era nevoie, evident, de un om care în principiu să nu fie un „admirator” al glasului armelor etc.

Oricît ni s-ar contrazice sau ridiculiza o asemenea speculație, în contrast cu opinia curentă despre serialele TV, cel puțin pentru **Tunelul timpului** (care, sperăm, ne mai rezervă plăcute surprize de același gen) socotim că am adus cîteva modeste argumente favorabile.

Desigur, cu o floare nu s-a făcut niciodată și nicăieri primăvară. Anul trecut am dispus, însă, de **Mușatinii** — care s-a încheiat aproape fără să fie remarcat din punctul nostru de vedere; ne întrebăm cîți profesori de literatură și-au pus serios problema de a utiliza, în sensul consolidării (în conștiința estetică a elevilor) a valorii operei lui Delavrancea, sau sub aspectul raportului dintre literatură și film, acest excepțional serial românesc? Și, fiindcă am ajuns aici, ne permitem o întrebare-sugestie: pe cînd un serial TV, în echipa căruia să figureze și un profesor, pe probleme ale noastre, parcurgînd cultura românească, gîndit și în folosul elevilor de diferite vârste? Pe cînd o televiziune integrabilă, rezolvînd „explozia de informație” aferentă sferei umaniste, prin relații interdisciplinare extrase din tezaurul artei naționale, în vederea formării gustului estetic al școlarii?

Să nu uităm, însă, un mic amănunt: elementul care garantează materializarea celor mai fructuoase intenții informativ-formative, la nivelul comunicării prin canalul televiziunii, este intriga captivantă, acțiunea constant surprinzătoare — corespunzînd, de pildă, în limbaj pedagogic, procedeele învățării prin descoperire. Poate ar fi cazul să mediteze la această constatare, în procesul său interior de autoperfecționare, și Telescoala!... (și à propos de obsesia noastră durabilă: de ce nu s-ar relua, eventual, niște episoade ale **Mușatinilor**, însoțite de un comentariu problematizant adecvat, privind relațiile: istorie-literatură, literatură-film, film-teatru TV, plus: ce înseamnă a privi istoria din punct de vedere contemporan?)

MONICA LAZAR

Lucrări practice în atelierul de lăcătușărie

Elevul și ambianța în care lucrează

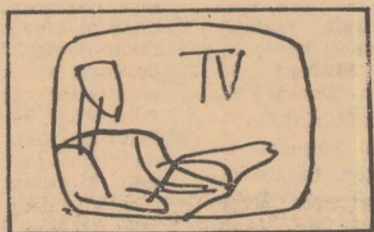
Intr-un atelier sau loc de muncă în care lumina, culorile plăcute și sunetul echilibrat — într-un cuvînt, ambianța civilizată — se simt doar în ocazii festive, randamentul oamenilor nu e cel așteptat, iar relațiile dintre ei sînt de obicei rigide. Cu atît mai mult în școală, unde muncesc copiii, care sînt deosebit de receptivi la ceea ce le transmite și le sugerează mediul extern. Aici ambianța înconjurătoare poate constitui și trebuie să constituie cadrul propice pentru desfășurarea cu maximum de randament a întregii activități și pentru cultivarea dragostei pentru frumos, pentru ordine, curățenie etc.

Din păcate, nu întotdeauna se observă strădanii pentru valorificarea din punct de vedere educativ a resurselor oferite de cadrul material al claselor, cabinetelor, coridoarelor, al școlii în general. Și cele mai mari carențe sînt generate, din cîte am observat, de neadecvarea condițiilor materiale ale mediului de lucru din școli la cerințele introducerii elementelor moderne în predare. Cine intră neavizat, pentru prima dată, într-o asemenea școală, este izbit de un spectacol neplăcut pentru ochiul educatorului. Sălile de clasă, transformate fără discernămint pedagogic în cabinete, pot incomoda activitatea și leza bunul simț estetic, deoarece restrîngerea spațiului, prin depozitarea permanentă a materialelor și aparatajului specific disciplinei respective, dau prea puțină libertate de mișcare în încăperi, ele-

vul fiind pur și simplu copleșit de multitudinea materialelor din jur; în aceste condiții, folosirea concretă a materialelor moderne de învățămînt se face greu (manevrarea lor presupunînd anumite distanțe). Desigur, viitoarele construcții școlare vor ține seama de cerințele modernizării astfel încît cabinetele să aibă, pe lîngă un spațiu suficient pentru elevi, un perimetru special amenajat pentru mijloacele tehnice de învățămînt, respectiv, pentru depozitarea și funcționarea lor. Dar pînă atunci, cred că este necesar să acordăm o mai mare atenție gospodăririi spațiului existent, prin trierea materialelor ce se depozitează în clase, al celui aflat pe pereți, prin revizuirea din punct de vedere estetic a graficelor, schemelor, schițelor etc.

De asemenea, cu mai multă inițiativă, fantezie, spirit practic, putem valorifica nebanuitele resurse ale „decorului” material al școlii pe care îl constituie alte spații ca: holuri, terase, intrări în școală, curți, grădinițe, terenuri — nu întotdeauna amenajate gospodărește și estetic. Multe interioare sînt repartizate defectuos, nefuncționale, elementele de mobilier și de decorație interioară sînt uneori încărcate și nu de cel mai bun gust, ceea ce influențează negativ dispoziția pentru lucru și, respectiv, „ochiul” elevului.

Prof. MILTIADE IONESCU
Craiova

INTERFERENȚE EDUCATIVE

Serialul TV și educația tineretului

Nu sintem personal atât de pre-zumțioși încât să facem o trecere în revistă a tuturor „aventurilor” din „epoca” serialelor. Elevii, ne referim în special la școlarii între 10—15 ani, au emisiunile lor seriale, care îi fascinează, cu deosebire în zilele de duminică, între diminețile cu Delfinul Flipper și după-amiezele „pierdute în spațiu” sau, mai recent, „bulversate” în timp. Și, de fapt, însemnările noastre vizează **Tunelul timpului**. În momentul când scriem, au rulat doar două episoade. Cu bună credință și fără snobismul de a nega ceea ce a rămas în noi adolescentin, socotim că acest serial ridică unele probleme demne de atenție, dincolo chiar de ceea ce blazații s-ar îndura să recunoască drept „pozitiv”: exemplul prieteniei, puterea de sacrificiu în numele științei, disciplina, excelența muncii de echipă ca formulă de activitate a viitorului, problematica infinit de complexă a experimentului în știință. E altceva și e în plus: cei doi amici (Tony și Doug) sint puși, evident, în situații foarte primejdioase, serialul beneficiind din plin de „legea” unei intrigi cvasipolițiste, menită să-i asigure popularitatea în sensul cel mai larg. Se salvează, cel puțin până acum, nu prin aplicarea brutală a forței, ci prin agerimea minții și mai cu seamă, prin cunoștințe variate de cultură generală.

Iată așadar, un serial care, pînă una alta, a dat informații — trunchiate, ce-i drept — despre războiul troian, încercînd, între altele, să explice originea și sensul unor expresii proverbiale (a introduce calul troian în cetate, a teme de greci chiar și cînd fac daruri), să legitimizeze semnificația istorică intrinsecă a miturilor și legendelor, precum și arheologia, ca știință de reconstituire analogică a trecutului istoric foarte îndepărtat. Ba a mers și mai departe și a... problematizat precizia cunoștințelor celor doi contemporani ai noștri (ai viitorului!...) sub forma unei erori crase, pe care bietul Ulisse, cît era el de înțelept și de perspicace, a înghițit-o fără să clipească din ochi: cauza cauzelor războiului troian a constat într-un act arbitrar al lui... Jupiter, Junona, Venus, Minerva, deci, zei **latini**, urmînd să fie botezați astfel într-un viitor curat „științifico-fantastic” din punctul de vedere al grecilor! Eroare simplă — strecurată dezinvolt printre atîtea Oscar-uri de care cu onoare dispune filmul? Noi zicem — nu: eroare intenționată, poate pentru a mări starea de tensiune a spectatorului, poate pentru a incita la dezbateri pe școlari, care, pentru a tranșa chestiunea, ar fi obligați, în principiu, nu numai să citească **Iliada**, dar să se lămurească și în ce constă acest anacronism.

Oricum, ce mină de exploatat, pentru două discipline: istoria și literatura. Epopeea nu se mai studiază la teoria literaturii; istoria are, însă, capitole în care face măcar o trimitere la operele lui Homer, în orice caz, la epoca pe care o descriu. Iar televiziunea, iată, ne

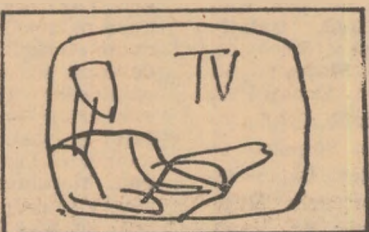
poate ajuta să deșteptăm interesul copiilor pentru lectura **Iliadei** și a **Odiseii** (v. și **Magazinul istoric**, care povestește despre descoperirile lui Schliemann) — aceasta din urmă și pentru a izbuti să facem o mai completă caracterizare a lui Ulisse, să suplinim profeția ce-l privea și care a fost suspendată în finalul episodului, precum și să justificăm apariția lui, aici (alt anacronism), ca șef suprem al oștilor grecești, cînd, știe orice... copil, era să zicem, că acela a fost Agamemnon! Iar o problematizare, de data aceasta a anacronismului ca procedeu al ficțiunii artistice: Ulisse este substituit lui Agamemnon, pentru că, în vederea unei rezolvări „pașnice” și „prin cultură” a conflictului respectiv, era nevoie, evident, de un om care în principiu să nu fie un „admirator” al glasului armelor etc.

Oricît ni s-ar contrazice sau ridiculiza o asemenea speculație, în contrast cu opinia curentă despre serialele TV, cel puțin pentru **Tunelul timpului** (care, sperăm, ne mai rezervă plăcute surprize de același gen) socotim că am adus cîteva modeste argumente favorabile.

Desigur, cu o floare nu s-a făcut niciodată și nicăieri primăvară. Anul trecut am dispus, însă, de **Mușatinii** — care s-a încheiat aproape fără să fie remarcat din punctul nostru de vedere; ne întrebăm cîți profesori de literatură și-au pus serios problema de a utiliza, în sensul consolidării (în conștiința estetică a elevilor) a valorii operei lui Delavrancea, sau sub aspectul raportului dintre literatură și film, acest excepțional serial românesc? Și, fiindcă am ajuns aici, ne permitem o întrebare-sugestie: pe cînd un serial TV, în echipa căruia să figureze și un profesor, pe probleme ale noastre, parcurgînd cultura românească, gîndit și în folosul elevilor de diferite vârste? Pe cînd o televiziune **integrabilă**, rezolvînd „explozia de informație” aferentă sferei umaniste, prin relații interdisciplinare extrase din tezaurul artei naționale, în vederea formării gustului estetic al școlarii?

Să nu uităm, însă, un mic amănunt: elementul care garantează materializarea celor mai fructuoase intenții informativ-formative, la nivelul comunicării prin canalul televiziunii, este intriga captivantă, acțiunea constant surprinzătoare — corespunzînd, de pildă, în limbaj pedagogic, procedeele învățării prin descoperire. Poate ar fi cazul să meditez la această constatare, în procesul său interior de autoperfecționare, și Teleșcoala!... (și a propos de obsesia noastră durabilă: de ce nu s-ar relua, eventual, niște episoade ale **Mușatinilor**, însoțite de un comentariu problematizant adecvat, privind relațiile: istorie-literatură, literatură-film, film-teatru TV, plus: ce însemnează a privi istoria din punct de vedere contemporan?)

MONICA LAZAR

Lucrări practice în atelierul de lăcătușărie

Elevul și ambianța în care lucrează

Intr-un atelier sau loc de muncă în care lumina, culorile plăcute și sunetul echilibrat — într-un cuvînt, ambianța civilizată — se simt doar în ocazii festive, randamentul oamenilor nu e cel așteptat, iar relațiile dintre ei sint de obicei rigide. Cu atît mai mult în școală, unde muncesc copiii, care sint deosebit de receptivi la ceea ce le transmite și le sugerează mediul extern. Aici ambianța înconjurătoare poate constitui și trebuie să constituie cadrul propice pentru desfășurarea cu maximum de randament a întregii activități și pentru cultivarea dragostei pentru frumos, pentru ordine, curățenie etc.

Din păcate, nu întotdeauna se observă strădanii pentru valorificarea din punct de vedere educativ a resurselor oferite de cadrul material al claselor, cabinetelor, coridoarelor, al școlii în general. Și cele mai mari carențe sint generate, din cîte am observat, de neadecvarea condițiilor materiale ale mediului de lucru din școli la cerințele introducerii elementelor moderne în predare. Cine intră neavizat, pentru prima dată, într-o asemenea școală, este izbit de un spectacol neplăcut pentru ochiul educatorului. Săliile de clasă, transformate fără discernămint pedagogic în cabinete, pot incomoda activitatea și leza bunul simț estetic, deoarece restrîngerea spațiului, prin depozitarea permanentă a materialelor și aparaturii specifice disciplinei respective, dau prea puțină libertate de mișcare în încăperi, ele-

vul fiind pur și simplu copleșit de multitudinea materialelor din jur; în aceste condiții, folosirea concretă a materialelor moderne de învățămînt se face greu (manevrarea lor presupunînd anumite distanțe). Desigur, viitoarele construcții școlare vor ține seama de cerințele modernizării astfel încît cabinetele să aibă, pe lîngă un spațiu suficient pentru elevi, un perimetru special amenajat pentru mijloacele tehnice de învățămînt, respectiv, pentru depozitarea și funcționarea lor. Dar pînă atunci, cred că este necesar să acordăm o mai mare atenție gospodăririi spațiului existent, prin trierea materialelor ce se depozitează în clase, al celui aflat pe pereți, prin revizuirea din punct de vedere estetic a graficelor, schemelor, schițelor etc.

De asemenea, cu mai multă inițiativă, fantezie, spirit practic, putem valorifica nebanuitele resurse ale „decorului” material al școlii pe care îl constituie alte spații ca: holuri, terase, intrări în școală, curți, grădinițe, terenuri — nu întotdeauna amenajate gospodărește și estetic. Multe interioare sint repartizate defectuos, nefuncționale, elementele de mobilier și de decorație interioară sint uneori încărcate și nu de cel mai bun gust, ceea ce influențează negativ dispoziția pentru lucru și, respectiv, „ochiul” elevului.

Prof. MILTIADU IONESCU
Craiova

INTERFERENȚE EDUCATIVE

Noi posturi vacante în învățămînt pentru anul școlar 1973 - 1974

În perioada care s-a scurs de la publicarea Buletinului Seria A, nr. 1/1973 al Ministerului Educației și Învățămîntului, privind posturile didactice vacante pentru anul școlar 1973/1974, s-a mai vacantat un număr de catedre pe care inspectoratele școlare le pun la dispoziția celor interesați. Cererile de transferare și numire pentru aceste catedre se vor depune pînă la 19 mai a.e. la inspectoratele școlare județene, însoțite de actele necesare.

CATEDRE DE LIMBA ROMÂNĂ

Jud. Alba : Șc. prof. forestieră Cîmpeni ; Șc. gen. Hopîrta — Spalnaca ; Șc. gen. Vințul de Jos. Jud. Argeș : Șc. gen. Nucșoara Slatina. Jud. Bacău : Șc. gen. Oncești — Dealul Perjului. Jud. Brașov : Șc. gen. Mociul de Jos ; Șc. gen. Soary-Felmer. Jud. Brăila : Șc. gen. Mărașul — Tăcan. Jud. Buzău : Șc. gen. nr. 1 și Șc. gen. nr. 2 — Cochirleanca (compl. lb. franceză). Jud. Caraș-Severin : Șc. gen. Ezeriș ; Șc. gen. Luncavița. Jud. Cluj : Șc. gen. nr. 2 și Șc. gen. nr. 3 Cimpia Turzii. Jud. Dimbovița : Șc. gen. Brănești — Vulcană Pandele ; Șc. gen. Răzvad. Jud. Dolj : Lic. Poiana Mare ; Șc. gen. Scăești. Jud. Galați : Șc. gen. Cavadinesti ; Șc. gen. nr. 2 Cudalbi (compl. lb. franceză). Jud. Gorj : Șc. gen. Scoarța — Copăcioasa ; Șc. gen. Runcu — Valea Mare. Jud. Harghita : Șc. gen. Secuienii (cu limba de predare maghiară). Jud. Ialomița : Șc. gen. Giurgenii ; Șc. gen. Mișoiești — Nicoiești ; Șc. gen. Tăndărei ; Șc. prof. chimie — Călărași. Jud. Iași : Șc. gen. Dașta — Mănăstirea ; Șc. gen. Deleni — Slobozia ; Șc. gen. Lungani — Crucea ; Șc. gen. Românești. Jud. Ilfov : Șc. gen. nr. 1 Șoldanu. Jud. Maramureș : Șc. gen. Dragomirești ; Șc. gen. nr. 1 Strimtura ; Șc. gen. Sisești. Jud. Mehedinți : Lic. Vinju Mare ; Lic. Cujmir ; Șc. gen. Bîlvănești — Pirlagele ; Șc. gen. Bozești. Jud. Mureș : Șc. gen. Beica de Jos — Șerbeni. Jud. Neamț : Șc. gen. Săbăoani ; Șc. gen. Tupilați ; Șc. gen. Botești ; Lic. Săboani. Jud. Olt : Șc. gen. Cîrlogani ; Lic. Osica de Sus ; Șc. gen. Rotunda nr. 2 ; Șc. gen. Rusănești nr. 1 ; Șc. gen. Vilcele — Bărcănești ; Șc. gen. Șerbănești (compl. lb. franceză). Jud. Prahova : Șc. gen. Cocorăști Mislii ; Șc. gen. Comarnic — Vatra Satului ; Șc. gen. Păcureți (compl. lb. franceză) ; Șc. gen. Vulcanănești. Jud. Satu Mare : Șc. gen. Bervenii — Lucăceni ; Șc. gen. Halmeu — Cidreag ; Șc. gen. Socond — Sfîna. Casa pionierilor Negrești Oaș (cerc literatură, teatru). Jud. Sibiu : Șc. gen. Brateiu ; Șc. gen. Mălin-crav — cu limba de predare germană (compl. geografie) ; Șc. gen. Noul Săseș (cu limba de predare germană). Jud. Teleorman : Șc. gen. Dobrotești — Merișani. Jud. Timiș : Șc. gen. Sacoșul Turcesc — Berini. Jud. Tulcea : Lic. Sulina ; Șc. gen. Ceamurlia de Jos ; Șc. gen. Izvoarele — Valea Teilor (compl. lb. franceză) ; Lic. Isaccea (compl. lb. latină). Jud. Vaslui : Șc. gen. Băcâni ; Șc. gen. Fălcui ; Șc. gen. Laza ; Șc. gen. Lunca Banului ; Șc. gen. Murgeni — Schinenii ; Șc. gen. Otelenii — Hoceni (compl. lb. franceză). Jud. Vilcea : Lic. Băile Govora (compl. lb. latină). Jud. Vrancea : Șc. gen. Ciorăști ; Șc. gen. Răcoasa Verdea.

CATEDRE DE LIMBA MAGHIARĂ

Jud. Alba : Șc. gen. Șona — Sîmniclăuș. Jud. Cluj : Șc. gen. Sic. Jud. Covasna : Șc. gen. nr. 1 Lunga. Jud. Harghita : Lic. Dănești.

CATEDRE DE LIMBA GERMANĂ

Jud. Argeș : Șc. gen. Pitești (compl. lb. franceză). Jud. Bistrița Năsăud : Lic. „Liviu Rebreanu” și Șc. gen. nr. 4 Bistrița. Jud. Iași : Șc. gen. Sirețel (compl. lb. franceză). Jud. Mureș : Șc. gen. Suplac — Iaslăul Mic ; Șc. gen. Vișoara. Jud. Satu Mare : Șc. gen. Halmeu — Porumbestii. Jud. Sibiu : Șc. gen. Cîrța ; Șc. gen. Dumbrăveni (compl. lb. engleză). Jud. Timiș : Șc. gen. Biled — Șandra (compl. lb. română).

CATEDRE DE LIMBA FRANCEZĂ

Jud. Alba : Șc. gen. Vințul de Jos. Jud. Arad : Șc. gen. Dieci — Ravetiș (compl. ed. fizică) ; Șc. gen. Hălmăgel (compl. ed. fizică) ; Șc. gen. Sîntea Mare — Adea (compl. ed. fizică) ; — cu limba de predare maghiară. Jud. Argeș : Lic. Stîlpeni. Jud. Bihor : Șc. gen. nr. 11 Oradea ; Șc. gen. Ceica ; Șc. gen. Ceisoara ; Șc. gen. Cotiglet ; Șc. gen. Corbestii ; Șc. gen. Ianosdea ; Jud. Bistrița Năsăud : Șc. gen. Lechința — Vermis. Jud. Brașov : Șc. gen. nr. 15 Brașov ; Șc. gen. Bunești — Criț ; Șc. gen. Mociul de Jos. Jud. Cluj : Lic. „Petru Maior” Gherla ; Lic. Huedin ; Șc. gen. Feleacu. Jud. Dolj : Șc. gen. Daneți ; Șc. gen. Caraula ; Șc. gen. Virtop. Jud. Galați : Șc. gen. nr. 1 Fîrțănești ; Șc. gen. Condrea — Umbrărești ; Lic. Tg. Bujor. Jud. Mehedinți : Șc. gen. Prunișor — Ghelmeioaia ; Șc. gen. Vinători — Braniste. Jud. Mureș : Lic. „I. Haltrich” — Sighișoara ; Șc. gen. Solovăstru — Jabenita ; Șc. gen. Nadeș — Țigmandru ; Șc. gen. nr. 2 Sighișoara

(cu limba de predare maghiară). Jud. Prahova : Șc. gen. Comarnic — Vatra Satului. Jud. Satu Mare : Lic. Negrești — Oaș ; Șc. gen. Bicsad — Boinesti. Jud. Sibiu : Lic. Săliște. Jud. Teleorman : Lic. ind. material rulant — Roșiori ; Lic. Olteni ; Șc. gen. Videle — Crevenicu ; Șc. gen. Lisa — Vinători ; Șc. gen. Olteni — Perii Broșteni (compl. muzică) ; Șc. gen. Talpa — Biscovenii. Jud. Timiș : Șc. gen. Margina. Jud. Vaslui : Șc. gen. Fălcui ; Șc. gen. Fălcui — Rînzesti. Jud. Vrancea : Lic. Adjud.

CATEDRE DE LIMBA ENGLEZĂ

Jud. Argeș : Șc. gen. Valea Iașului (compl. la Sanatoriul TBC). Jud. Brașov : Lic. nr. 2 — Făgăraș. Jud. Brăila : Șc. gen. nr. 13 Brăila ; Șc. gen. nr. 18 Brăila ; Șc. gen. Jirău. Jud. Cluj : Șc. gen. Feleacu — Gheorghieni (cu limba de predare maghiară). Jud. Iași : Șc. gen. Miroslăvești (compl. lb. franceză). Jud. Mureș : Lic. „I. Haltrich” — Sighișoara.

CATEDRE DE LIMBA RUSĂ

Jud. Argeș : Șc. gen. Cîcănești (compl. muzică) ; Șc. gen. Ciomăgești — Brăția (compl. lb. franceză și desen) ; Șc. gen. Lunca Corbului — Pădureț (compl. muzică) ; Șc. gen. Uda — Săliște (compl. muzică). Jud. Olt : Șc. gen. nr. 4 Caracal (compl. desen). Jud. Teleorman : Șc. gen. Crîngu — Dracea ; Șc. gen. Drăgănești de Vede (compl. muzică).

CATEDRE DE ISTORIE

Jud. Arad : Lic. Gurahonț. Jud. Bistrița Năsăud : Șc. gen. nr. 3 Bistrița. Jud. Buzău : Șc. gen. nr. 1 Padina ; Șc. gen. Racovițeni. Jud. Dolj : Șc. gen. Dobrești ; Lic. Melinești ; Lic. Segarcea. Jud. Galați : Șc. gen. Corod — Blîzni ; Lic. Berești. Jud. Gorj : Lic. Tg. Cărbunestii. Jud. Iași : Șc. gen. Miroslava — Vorovești. Jud. Maramureș : Lic. Borșa. Jud. Neamț : Șc. gen. Gherăești. Jud. Olt : Lic. Iancu Jianu (compl. științe sociale). Jud. Satu Mare : Șc. gen. nr. 3 — Carei. Jud. Sibiu : Șc. gen. Gura Riului. Jud. Teleorman : Șc. gen. Plopii — Slăvitestii — Beciu. Jud. Timiș : Lic. Ceacova. Jud. Vrancea : Șc. gen. Vidra

CATEDRE DE ISTORIE — GEOGRAFIE

Jud. Argeș : Căminul nr. 2 Tigveni (fete). Jud. Bihor : Șc. gen. Ceica — Cotiglet. Jud. Brașov : Șc. gen. Beclean — Calbor. Jud. Buzău : Șc. gen. Săgeata — Dimbocca. Jud. Cluj : Șc. gen. Turrețiu. Jud. Dolj : Șc. gen. Cetate ; Șc. gen. Daneț — Braniste ; Șc. gen. Drăgotești — Popinzălești ; Șc. gen. nr. 1 Pielești ; Șc. gen. Predești ; Șc. gen. Siliștea Crucii ; Șc. gen. Virvorul de Jos. Jud. Ialomița : Șc. gen. Dormărunt — Infrățirea. Jud. Iași : Șc. gen. Dașta — Mănăstirea ; Șc. gen. Belcești — Lițeni ; Șc. gen. Țibana — Alexeni ; Șc. gen. Țibana — Runcu ; Școala gen. Trifești — Roșcani. Jud. Maramureș : Șc. gen. Sisești — Surdești. Jud. Mureș : Șc. gen. Cornești — Pădureni (limba de predare maghiară) ; Șc. gen. Vișoara (limba de predare germană). Jud. Neamț : Șc. gen. Traian — Săbăoani. Jud. Olt : Șc. gen. Cîrlogani. Jud. Prahova : Șc. gen. Balta Doamnei ; Șc. gen. Dranța de Sus ; Șc. gen. Măgurele (cu completare). Jud. Sălaj : Șc. gen. Creaca — Jac. Jud. Teleorman : Șc. gen. Drăgănești Vlașca — Comoara ; Șc. gen. Sălcia — T. Vladimirescu. Jud. Timiș : Șc. gen. Periam Pesac ; Șc. gen. Cărpiniș — Icea Mare (la clase cu limba de predare germană) ; Șc. gen. Liebling (la clase cu limba de predare germană) ; Lic. Periam (la clase cu limba de predare germană). Jud. Tulcea : Șc. gen. Ciucurova — Atmagea ; Șc. gen. Grindiu. Jud. Vrancea : Șc. gen. Tulnici — Hăulișca ; Casa de copii Nănești.

CATEDRE DE GEOGRAFIE

Jud. Bacău : Șc. gen. Horgești. Jud. Brăila : Șc. gen. Ciocile. Jud. Cluj : Șc. gen. Frata. Jud. Constanța : Lic. Cobadin. Jud. Galați : Șc. gen. nr. 1 — Motru ; Șc. gen. Matca. Jud. Satu Mare : Șc. gen. Călinești — Oaș. Jud. Sibiu : Șc. gen. nr. 3 — Agnita.

CATEDRE DE ECONOMIE POLITICĂ, SOCIALISM ȘTIINȚIFIC, CUNOȘTINȚE SOCIAL-POLITICE

Jud. Arad : Lic. de muzică și arte plastice ; Lic. nr. 4 — Arad ; Grupul școlar construcții civile Arad. Jud. Brașov : Centrul școlar chimie Făgăraș (cunoșt. soc. pol.) ; Centrul școlar chimie Victoria (cunoșt. soc. pol.). Jud. Constanța : Lic. Cerna Vodă (filozofie). Jud.

Neamț : Lic. Simboani și Șc. gen. Simboani. Jud. Satu Mare : Șc. gen. Livada (cunoșt. soc. pol.) ; Lic. agricol Livada (economie pol., soc. șt.). Jud. Teleorman : Lic. Olteni (socialism științific).

CATEDRE DE DEFECTOLOGIE

Jud. Argeș : Șc. ajut. Bughea de Jos, (două catedre). Jud. Constanța : Șc. specială ajutoare Constanța (2 catedre). Jud. Dimbovița : Șc. specială ajutoare Lucieni — Suța — Colonie (3 catedre). Jud. Dolj : Șc. specială ajutoare Filiași. Jud. Olt : Șc. specială ajutoare Pleșoiu. Jud. Vaslui : Șc. specială pentru surzi (3 catedre).

CATEDRE DE MATEMATICĂ

Jud. Alba : Șc. prof. minieră Zlatna. Jud. Arad : Șc. gen. Grăniceri — Siclău ; Șc. gen. Olari ; Șc. gen. Sintana (cu limba de predare germană). Jud. Brașov : Lic. Rîșnov. Jud. Brăila : Șc. gen. Stăncuța — Cuza Vodă. Jud. Buzău : Șc. gen. Chiojd. Jud. Caraș-Severin : Șc. gen. Bucșeni — Petroșnița ; Șc. gen. Carasova ; Șc. gen. Copăcele — Zorile ; Școala generală Zăvoi. Jud. Cluj : Lic. și Șc. gen. nr. 1 — Cimpia Turzii ; Școala generală Vișoara (cu limba de predare maghiară). Jud. Constanța : Șc. gen. Comana ; Lic. Cobadin. Jud. Dimbovița : Șc. gen. nr. 1 Doicești ; Șc. gen. I. L. Caragiale — Mija. Jud. Dolj : Șc. gen. Brădești — Tatomirești ; Șc. gen. Cotofenii din Dos ; Șc. gen. Cernătești ; Șc. gen. nr. 1 — Daneți ; Șc. gen. Daneți-Brabeți ; Șc. gen. Goești ; Șc. gen. Grecești-Busu ; Șc. gen. Moțăței-Gară ; Șc. gen. Răst. Jud. Galați : Șc. gen. Munteni-Negrilești ; Șc. gen. Brăhăsești ; Șc. gen. Slobozia — Conachi — Cuza Vodă. Jud. Gorj : Șc. gen. Schela Simbotin ; Șc. gen. Dănculești — Rădinești. Jud. Hunedoara : Lic. Certejul de Sus. Jud. Ialomița : Lic. economic — Călărași. Jud. Iași : Șc. gen. Aroneanu-Dorobanți ; Șc. gen. Bălțați-Sirca ; Șc. gen. Ciurea-Lunca Cetățuiei ; Șc. gen. Comarna-Bosoi ; Șc. gen. Cotnari ; Șc. gen. Grozești ; Șc. gen. Ipatele-Cuza Vodă ; Șc. gen. Mogoșești-Iași ; Șc. gen. Trifești-Roșcani. Jud. Maramureș : Șc. gen. Budești ; Șc. gen. Giulești ; Șc. gen. nr. 1 — Moisei ; Șc. gen. Roua de Jos. Jud. Mehedinți : Lic. Baia de Aramă ; Șc. gen. Simian ; Șc. gen. Simian-Erghevița. Jud. Mureș : Șc. gen. Band-Finațe ; Șc. gen. Coroi-Sînmărtin ; Șc. gen. Corneni (cu limba de predare maghiară). Jud. Neamț : Șc. gen. nr. 2 Zănești. Jud. Olt : Șc. gen. Rotunda nr. 2 ; Șc. gen. Orlea — Gura Podinii. Jud. Prahova : Șc. gen. Mănești-Bălțita ; Lic. Mineci. Jud. Satu Mare : Șc. gen. Cămirzana (2 catedre) ; Șc. gen. Orașul Nou ; Șc. prof. agric. — Carei ; Șc. gen. Orașul Nou (cu limba de predare maghiară). Jud. Teleorman : Lic. industrial material rulant — Roșiori ; Șc. prof. mecanici agricoli — Roșiori ; Șc. gen. Siliștea. Jud. Timiș : Șc. gen. Lănanheim-Grabaț ; Șc. gen. Uivar. Jud. Tulcea : Șc. gen. Samova-Mineri. Jud. Vaslui : Șc. gen. Fălcui-Rînzesti ; Șc. gen. Suletea-Fedești.

CATEDRE DE MATEMATICĂ-FIZICĂ

Jud. Alba : Șc. gen. Lopadea Nouă — Ciuguzel. Jud. Hunedoara : Șc. gen. Hărău. Jud. Maramureș : Șc. gen. Copalnic Mănăstur-Berința. Jud. Sălaj : Șc. gen. Cizer. Jud. Sibiu : Șc. gen. Arpașul de Jos ; Șc. gen. Bogatu. Jud. Vaslui : Șc. gen. Becești.

CATEDRE DE FIZICĂ

Jud. Alba : Șc. prof. minieră Zlatna ; Lic. Cîmpeni. Jud. Bihor : Lic. Alejd. Jud. Buzău : Șc. gen. Zmeeni (completare matematică). Jud. Constanța : Lic. Cogealac. Jud. Dolj : Șc. gen. nr. 1 Valea Stanciuului. Jud. Gorj : Șc. gen. Turburea (comp. matematică-desen). Jud. Hunedoara : Lic. Petrila. Jud. Mehedinți : Șc. gen. Vințu Mare. Jud. Tulcea : Lic. Isaccea.

CATEDRE DE FIZICĂ-CHIMIE

Jud. Alba : Șc. prof. forestieră Cîmpeni. Jud. Bihor : Șc. gen. Mindra-Ileni ; Șc. gen. Viștea-Drăguș. Jud. Buzău : Șc. gen. Nehoiu. Jud. Constanța : Șc. gen. Castelu. Jud. Dimbovița : Șc. gen. nr. 1 și nr. 3 Doicești. Jud. Dolj : Șc. gen. Făreasu ; Șc. gen. Sălcuța ; Șc. gen. Unirea. Jud. Galați : Șc. gen.-Corn. Jud. Iași : Șc. gen. Brăești-Cristești. Jud. Mureș : Șc. gen. Băla-Ercea ; Șc. gen. Cenasul de Cîmpie ; Șc. gen. Chiherul de Jos — Urisiul de Sus ; Șc. gen. Sîmpetru de Cîmpie — Dimbu ; Șc. gen. Bălăușeri-Senereuși ; Șc. gen. Miercurea Nirăului — Sardul Nirăului ; Șc. gen. Sîncai ; Șc. gen. Popăceaua-Văleni. Jud. Prahova : Șc. gen. nr. 1 Băicoi, și

Șc. gen. Liliiești. Jud. Satu Mare : Șc. gen. Bicsad-Trip Băi ; Șc. gen. Supuru de Jos ; Șc. gen. Belting ; Șc. gen. Birsăul de Sus ; Șc. gen. Orașul Nou — Racșa ; Șc. gen. Pîr ; Șc. gen. Călinești-Oaș ; Jud. Teleorman : Șc. gen. Talpa-Biscovenii ; Șc. gen. Tătărăști de Sus. Jud. Timiș : Șc. gen. Uivar Odelec. Jud. Tulcea : Șc. gen. Luncavița. Jud. Vrancea : Șc. gen. Vizantea-Livezile ; Șc. gen. Vizantea Răzăsească.

CATEDRE DE CHIMIE

Jud. Arad : Lic. Chișineu Criș. Jud. Brașov : Șc. prof. Rîșnov. Jud. Brăila : Lic. Lic. Ianca. Jud. Gorj : Lic. Bîlteni. Jud. Harghita : Lic. ind. și Grupul șc. ind. iemului — Miercurea Ciuc ; Lic. ind. și Grupul șc. ind. iemului — Miercurea Ciuc (cu limba de predare maghiară). Jud. Hunedoara : Lic. Călan. Jud. Iași : Șc. gen. Focuri — 1. Jud. Ilfov : Lic. nr. 1 — Oltenița. Jud. Mureș : Lic. silvic Gurghiu. Jud. Olt : Lic. Vitomirești. Jud. Prahova : Șc. gen. Măgureni.

CATEDRE DE BIOLOGIE

Jud. Botoșani : Șc. gen. Românești (compl. chimie). Jud. Dimbovița : Casa pionierilor Tirgoviște (cerc naturalist). Jud. Gorj : Lic. Peștișani (compl. chimie). Jud. Satu-Mare : Casa pionierilor Satu Mare (cerc naturalist).

CATEDRE DE AGRICULTURĂ

Jud. Botoșani : Șc. gen. Roma. Jud. Dolj : Șc. gen. Bratovoiești ; Șc. gen. Virtop. Jud. Iași : Șc. gen. Deleni. Jud. Maramureș : Șc. gen. Săliștea de Sus ; Șc. gen. Săpînța. Jud. Teleorman : Șc. gen. Botoroaga-Valea Ciresului (compl. muzică) ; Șc. gen. nr. 1 Măldăeni ; Șc. gen. Scurtu Mare.

CATEDRE DE BIOLOGIE-AGRICULTURĂ

Jud. Alba : Șc. gen. Teiuș-Căpud. Jud. Bihor : Șc. gen. Chislaz ; Șc. gen. Ceica. Corbești. Jud. Botoșani : Șc. gen. Dărăbani-Bozuna. Jud. Buzău : Șc. gen. Gura Teghiei-Păltiniș. Jud. Constanța : Șc. gen. Aliman ; Șc. gen. Horia ; Șc. gen. Săcele. Jud. Dimbovița : Șc. gen. Vulcană Băi-Vulcană de Sus ; Șc. gen. Selaru. Jud. Galați : Șc. gen. Corn ; Lic. Berești. Jud. Gorj : Șc. gen. Ciuperceni ; Șc. gen. Ciuperceni-Peștera Vulcan. Jud. Ialomița : Șc. gen. Cosimbești-Gimbășani. Jud. Iași : Șc. gen. Gorbani-Gura Bohotin ; Șc. gen. Lungani-Goești. Jud. Maramureș : Șc. gen. Copalnic Mănăstur-Preluca Nouă. Jud. Prahova : Șc. gen. Brazi-Negoiești. Jud. Satu Mare : Șc. gen. Certeze-Huța ; Șc. gen. Gherța Mică ; Șc. gen. Orașul Nou-Remetea (clase cu limba de predare maghiară). Jud. Sălaj : Șc. gen. Năpradea-Cheud. Jud. Teleorman : Șc. gen. nr. 2 — Cio-lănești-Deal. Jud. Tulcea : Șc. gen. Nufărul-Malcoci ; Șc. gen. Sf. Gheorghe ; Șc. gen. Samova (2 catedre). Jud. Vaslui : Șc. gen. Zorleni-Simila. Jud. Vrancea : Șc. gen. Dumitrești-Motnău.

CATEDRE DE DESEN

Jud. Brașov : Liceul de muzică și arte plastice — Brașov (sculptură) ; Șc. gen. nr. 7 și Șc. gen. nr. 18 — Brașov ; Casa pionierilor — Făgăraș (pictură) ; Casa pionierilor, Brașov (cerc ceramică). Jud. Bistrița-Năsăud : Casa pionierilor Singeorz-Băi (cerc de arte plastice). Jud. Brăila : Șc. gen. nr. 24 și Șc. gen. nr. 18 — Brăila ; Șc. gen. nr. 13 și Șc. gen. nr. 9 — Brăila. Jud. Constanța : Liceul Negru Vodă. Jud. Covasna : Casa pionierilor Sf. Gheorghe (cerc ceramică). Jud. Dimbovița : Casa pionierilor Țigoviște (cerc arte plastice). Jud. Gorj : Casa pionierilor Tg. Jiu (cerc pictură). Jud. Maramureș : Șc. gen. nr. 1 — Baia Sprie ; Casa pionierilor Vișeu de Sus (cerc pictură-sculptură). Jud. Satu Mare : Casa pionierilor Satu Mare (teatru de păpuși). Jud. Teleorman : Șc. gen. nr. 1 și Șc. gen. nr. 2 Islaz ; Șc. gen. Crîngeni. Jud. Vrancea : Șc. gen. Movilița nr. 1 (compl. șc. gen. Movilița nr. 2) ; Șc. gen. Hormoceia ; Șc. gen. Hormoceia-Ploșcuțeni.

CATEDRE DE MUZICĂ

Jud. Arad : Șc. gen. Apatou (compl. desen). Jud. Argeș : Lic. Corbenii ; Șc. gen. nr. 5 și Lic. Voicu Vodă Curtea de Argeș ; Șc. gen. Schitu Golești și Șc. gen. Lăzărești. Jud. Bistrița Năsăud : Casa pionierilor Singeorz-Băi (cerc dramatic-etnografie). Jud. Covasna : Casa de copii școlari — Tg. Secuiesc ; Casa pionierilor Tg. Secuiesc (cerc) ; Casa pionierilor — Sf. Gheorghe (cerc). Jud. Iași : Șc. gen. Mircești-Răchiteeni ; Lic. de muzică Iași (armonie și contrapunct). Jud. Maramureș : Șc. gen. Lăpuș ; Șc. gen. Vișeu de Jos. Jud. Teleorman : Șc. gen. nr. 2 — Turnu Măgurele ; Șc. gen.

(Continuare în pag. a 15-a)

H. GRĂMESCU:

„Glasurile patriei”

În colecția „Biblioteca pentru toți” (nr. 716), Editura „Minerva” ne oferă una dintre cele mai cuprinzătoare antologii de poezie patriotică apărută până acum, însumând o sută șaiszeci nume de poeți (începând cu autorul anonim popular și cu Dosoftei, mitropolitul Moldovei, și încheind cu Dumitru M. Ion, cel mai tânăr bard din culegere).

Împărțită în două secțiuni, fiecare marcată cu câte un citat semnificativ din „Cântarea României”, a lui Alecu Russo (partea I „Dacă dușmanul vostru va cere legăminte rușinoasă de la voi, atunci mai bine muriți prin sabia lui decât să fiți privitori împilării și ticăloșiei țării voastre...” — include poeziile scrise până la 23 August 1944, partea a II-a — „Orașele s-au întemeiat din nou, dărâmaturile turnurilor și a curților

nu se mai văd... alte curți și alte turnuri s-au înălțat în locul lor... Noi, săracii de legi, ca să păstrăm moștenirea aceasta când ni s-a răpît, trebuie: o mare stăruință și privilegiere, jărftă necurmăte și o unire strinsă între oamenii din același singe... astfel ca toți să stea pentru unul, și unul pentru toți” — cu versurile scrise în ultimele aproape trei decenii), antologia năzuiește să fie un manual liric de istorie, oglinditor al stărilor sufletești care au vuit în inimile românilor de-a lungul zbuciumatului drum spre România socialistă de astăzi. Poezia folosită ca motto pentru întregul florilegiu — *Poetul*, a lui G. Coșbuc — ilustrează limpede ideea că versurile adunate în volum reflectă însăși concepția care a stat la baza selecției: „Sint suflet în sufletul neamului meu / Și-i cînt bucuria și amarul”... Pusă sub o asemenea egidă, antologia „Glasurile patriei” (ediție îngrijită de H. Grămescu și prefată de Ion Dodu Bălan) cuprinde, fără îndoială, cele mai strălucite versuri ale noastre cu tematică patriotică. După cum constata prof. Const. Ciopraga, în cronică sa de la „Radio” asupra cărții: „Dacă elanurile patriotice impresionează în mă-

sura în care se materializează în fapte, poezia patriotică își afirmă valoarea în măsura în care adaugă sentimentelor o înaltă expresie artistică”, și, așa cum afirma Nicolae Manolescu, în cronică din „România literară” (nr. 53/1972): „Culegerea are un vădit caracter exhaustiv (prefața lui Ion Dodu Bălan, precizând sensul noțiunii de poezie patriotică, trece în revistă nu numai formele principale ale acestei poezii, dar și momentele istorice care au generat-o)” și, mai departe: „O culegere de poezie patriotică nu poate ignora «monumentele» genului și e bine că H. Grămescu n-a uitat, alături de versurile marilor poeți (Văcăreștii, Eliade, Alexandrescu, Alecsandri, Eminescu, Coșbuc etc.), nici pe acelea ale unor autori astăzi obscuri, dar care au avut șansa unei mari popularități cîndva” (Andrei Birseanu: *Steagul nostru*; Ioan Nenițescu: *Pui de lei*; Ciprian Porumbescu: *Trei culori* — și tot așa pot fi enunțate și multe alte nume, de la Mircea Costin, Ioan Cantacuzino, Al. Beldiman pînă la cei mai tineri de astăzi), înțelegând că o astfel de culegere poate deveni un foarte prețios auxiliar nu numai

pentru educația patriotică a tinerilor generații, nu numai pentru profesorul care vrea să completeze bagajul de cunoștințe al elevilor săi cu marile izbînzii lirice ale patriotismului nostru, ci și o carte de temelie pentru cunoașterea acestei laturi a poeziei românești.

Firește, cineva ar mai putea propune și alte nume (un Mateevici, un Cotruș, de pildă, dintre cei vechi; sau încă și mai mulți alții dintre cei mai apropiați); poate că din poeziile lui Eminescu se mai putea include, să zicem, și un fragment din *Memento mori*, acea mirifică descriere a fabuloasei Dacii locuite de Zamolxe și de zina Dochia; poate că nu toată lumea vede în *Doina* lui Șt. O. Iosif o poezie patriotică și consideră că mai degrabă *Noi vrem pămînt* a lui Coșbuc ar trebui să fie socotită ca atare. Dar acestea sînt opinii controversabile și nu pot împietă asupra valorii de necontestat a antologiei „Glasurile patriei”, care, oricum, reprezintă un eveniment deosebit în domeniul său și constituie unul dintre momentele editoriale cele mai de seamă ale anului.

H. L.

V. POPEANGĂ:

„Clasa de elevi — subiect și obiect al actului educativ”

Ediția „Facla”, Timișoara, 1973

Prof. dr. Vasile Popeangă ne oferă exemplul — tot mai frecvent întâlnit în învățămîntul nostru secundar — de educator și de cercetător avizat al fenomenului educațional. Ultima sa carte supune unei minuțioase analize unitatea de bază a instituției școlare: clasa de elevi, privită în dubla ei ipostază, de subiect și de obiect al actului educațional. Clasa de elevi, observă profesorul arădean, „este un grup social structurat sub raportul persoanelor, structurabil sub raportul relațiilor și al proceselor educative din cadrul său”.

Și de aici, din antinomia implicită enunțată, începe și marea aventură spirituală a educației, instruirii și pregătirii pentru viitoarea integrare socială a tinerei generații. Cu un statut relativ autonom, clasa de elevi ocupă în ierarhia instituției școlare respective o anumită poziție, dar trăsătura sa esențială este aceea de a fi un grup de muncă care urmărește o anumită finalitate și căreia toți membrii colectivității i se subordonează. În atingerea scopului comun, intervin însă ceea ce autorul numește „variabile specifice grupului”, care pot spori sau micșora randamentul școlar: coeziunea, cooperarea, organizarea, interacțiunile între membrii grupului, comunicarea, climatul afectiv. Există o serie de factori care pot perturba coeziunea unui colectiv școlar, mai ales în proces de constituire: stări tensionale între grupe și fracțiuni în cadrul clasei, stări competitive degenerate în adversități, influențe externe.

În interiorul grupului social — clasa de elevi — există o rețea foarte complexă și complicată de relații interindividuale și intergrup, de o mare mobilitate. Pe fondul acesta au loc și stările tensionale determinate de dorința de a ocupa locul de lider al clasei. Cunoașterea acestor relații în fiecare moment din viața clasei, a deplasărilor care au loc, a noilor raporturi ivite constituie pentru profesor, în mod special pentru diriginte, o condiție esențială

a exercitării autorității sale de educator. În atingerea scopului comun (însușirea unui anumit volum de cunoștințe cerut de programe și manuale, formarea anumitor deprinderi practice și a anumitor comportamente și convingeri), climatul afectiv stabilit în clasă poate fi, la rîndul său, factor de coeziune sau perturbator. Climatul afectiv este și el rezultatul interrelațiilor din cadrul clasei.

Procesul de învățămînt este în esență realizat în două planuri: în plan vertical, prin relația de la educator la educat (și invers) și în plan orizontal, prin interrelațiile dintre membrii clasei.

O secțiune importantă din analiza întreprinsă se referă la aspectele organizatorice ale clasei de elevi: structura organizatorică a clasei, liderul clasei și funcțiile sale (cu paralelismul și conflictul de autoritate dintre liderul clasei și liderii de opinie ai diferitelor grupuri constituite în interiorul clasei) etc.

Partea a doua a studiului se referă la statutul educativ al clasei. Autorul discută aici cele două laturi ale perechii: subiect și obiect al actului educativ. Cîteva dintre implicațiile acestei perechi: clasa ca spațiu al acțiunii educative și respectiv clasa ca factor de socializare și rolul acesteia în dezvoltarea personalității elevilor. În partea cea mai substanțială a acestui capitol se analizează relațiile educatorului cu clasa. Auto-

rul observă îndreptățit structura completă a relațiilor educative în școala contemporană. Alături de componentele instruire și educație (ca laturi ale procesului de învățămînt preluate din vechea școală), apare și componenta (implicit sarcina) pregătirii tinerei generații pentru viitoarea integrare socială. Din complicarea sarcinilor educatorului rezultă și importanța pe care o are el în subsistemul școlar. Tot de aici, rezultă și importanța comportamentului pedagogic al educatorului în relațiile cu clasa de elevi, comportament devenit și el de o mare complexitate. Educatorul observă acțiunile și conduita elevilor săi; organizează activitatea clasei; îi comunică anumite informații științifice valori și convingeri morale, valori estetice și, la rîndul său, recepționează mesajul elevilor; de asemenea, conduce activitatea clasei, o îndrumă, o controlează și evaluează randamentul școlar. În ultima analiză, relația duală educator-educat devine o rețea de cooperare.

Lucrarea prof. Vasile Popeangă este indiscutabil prețioasă pentru practicienii de la catedră, prin bogăția de sugestii și observații, prin experiența care se află îndărătul fiecărei idei discutate. Ea constituie o invitație la meditație asupra actului educativ în sine, asupra calității de educator.

I. TENESCU

Noi posturi vacante în învățămînt pentru anul școlar 1973 — 1974

(Urmare din pag. 14)

Crîngeni; Șc. gen. Blejești (compl. Șc. gen. Baciu). Jud. Satu Mare: Casa pionierilor Negrești-Oaș (ansamblu artistic).

CATEDRE DE MUZICĂ INSTRUMENTALĂ

Jud. Bihor: Lic. de muzică — Oradea; Compoziție-pian; Instrumente de suflat-lemn (2 catedre); Instrumente de suflat-alamă; Vioară (6 catedre); Violoncel; Violoncel-contrabas; pian (3 catedre); Pian tehnic. Jud. Bistrița-Năsăud: Casa pionierilor-Bistrița (cerc muzică instrumentală). Jud. Brașov: Lic. de muzică — Brașov; Vioară; Pian (2 catedre); Pian tehnic. Jud. Galați: Lic. de muzică-Galați; Vioară (3 catedre); Violă; Pian (3 catedre). Jud. Gorj: Casa pionierilor Motru (cerc muzică instrumentală și vocală). Jud. Iași: Lic. de muzică-Iași; Vioară (6 catedre); Pian (6 catedre) Fagot; Corn; Corepetiție. Jud. Maramureș: Casa de copii Ocna Șugatag (acordeon). Jud. Timiș: Casa pionierilor Lugoj (cerc muzică instrumentală).

CATEDRE DE EDUCAȚIE FIZICĂ

Municipiul București — Sectorul 1 —

educație fizică; Șc. sport. nr. 1 — schiff fete (2 catedre); Șc. sport. nr. 1 — handbal fete; Șc. sport. nr. 1 — schiff băieți; Șc. sport nr. 1 — inot băieți; Șc. sport nr. 1 — judo; Șc. sport nr. 4 — sprint băieți; Șc. sport nr. 4 — sprint fete; Șc. sport nr. 4 — aruncări fete; Șc. sport nr. 4 — sărituri fete; Șc. sport nr. 3 — tenis de cîmp; Grup Șc. poligrafic — băieți (2 catedre). Jud. Arad: Șc. gen. nr. 10 — Arad; Șc. gen. Vladimirescu-Horia; Șc. pt. surzi — Șiria; Șc. gen. Tanț-Nadăș. Jud. Argeș: Lic. ind. lemnului C. de Argeș; Șc. gen. Căteasca-Gruia (comol. muzică). Jud. Bacău: Casa pionierilor Bacău (cerc turism); Casa pionierilor Bacău (cerc balet); Casa pionierilor Gh. Gheorghiu-Dej (cerc balet); Casa pionierilor Moinești (cerc turism); Casa pionierilor Comănești (cerc turism); Casa pionierilor Tg. Ocna (cerc turism). Jud. Brașov: Șc. gen. Apața; Șc. prof. „Tractorul” — Brașov (băieți); Șc. gen. nr. 6 — Brașov (băieți); limba de predare maghiară); Șc. sportivă elevi Brașov — baschet. Jud. Buzău: Șc. gen. Scortșoasa. Jud. Constanța: Șc. gen. Horia-Ghindărești. Jud. Covasna: Șc. gen. Valea Crișului; Casa pionierilor Tg. Seculesc (cerc balet); Casa pionierilor Sf. Gheorghe (cerc turism); Casa pio-

nierilor Sf. Gheorghe (cerc dans popular). Jud. Dimbovița: Casa pionierilor Tîrgoviște (cerc sport-turism). Jud. Dolj: Lic. agricol Calafat. Jud. Galați: Lic. T. Vladimirescu; Șc. gen. Foltești. Jud. Gorj: Casa pionierilor Motru (cerc dansuri). Jud. Ialomița: Șc. gen. Grivița. Jud. Iași: Lic. de muzică — Iași. Jud. Maramureș: Gr. școlar minier Baia Mare (2 catedre); Șc. gen. Fărcașa-Tâmbaia; Șc. gen. Ulmeni-Arduzel (compl. desen) — cu limba de predare maghiară. Jud. Sibiu: Șc. gen. Turnu Roșu. Jud. Satu Mare: Casa pionierilor Satu Mare (cerc). Jud. Teleorman: Lic. ind. de material rulant — Roșiori; Șc. gen. Didești; Lic. Drăgășani-Vlașca. Jud. Timiș: Șc. gen. Margina; Casa pionierilor Lugoj (cerc coregrafic); Casa pionierilor Lugoj (judo). Jud. Tulcea: Șc. gen. Grindu.

CATEDRE DE ACTIVITĂȚI PRACTICE PRODUCTIVE

Jud. Alba: Lic. Sebeș (marochinărie) Lic. Sebeș (remaiaj). Jud. Arad: Lic. Chișineu Criș (băieți). Jud. Bacău: Casa pionierilor — Bacău (radio) — 2 catedre; Casa pionierilor — Bacău (electrotehnică); Casa pionierilor — Bacău (navomodelism); Casa pionierilor — Bacău (aeromodele); Casa pionierilor — Gh. Gheorghiu-Dej (radio); Casa pionierilor — Gh. Gheorghiu-Dej (electrotehnică); Casa pionierilor — Gh. Gheorghiu-Dej (carturi); Casa pionierilor — Gh. Gheorghiu-Dej (aeromodele); Casa pionierilor — Moinești (radio); Casa pionierilor — Moinești (electrotehnică); Casa pionierilor — Comănești

(carting și aeromodele); Casa pionierilor — Buhuși (carting); Casa pionierilor — Tg. Ocna (artă populară); Casa pionierilor Tg. Ocna (radio). Jud. Bihor: Lic. ind. construcții civile — Oradea — construcții civile și industriale, — instalații pentru construcții, — drumuri și poduri. Jud. Bistrița: Casa pionierilor — Bistrița (carturi); Casa pionierilor — Singeorz-Băi (radiotehnică-carturi). Jud. Brașov: Casa pionierilor Brașov: — automobilism, aeromodelism; Casa pionierilor Făgăraș: — automobilism, — electrotehnică; Șc. gen. nr. 2 — Rîșnov (băieți). Jud. Brăila: Lic. „N. Bălcescu” Brăila (croitorie). Jud. Covasna: Casa pionierilor Tg. Seculesc: — țesut-cusut, — electrotehnică-radio; Casa pionierilor Sf. Gheorghe: — prelucrarea metalelor, — aeromodelism. Jud. Dimbovița: Casa pionierilor Tîrgoviște (carturi). Jud. Gorj: Casa pionierilor Motru (electrotehnică). Jud. Satu Mare: Casa pionierilor Satu Mare — radio, navomodelism; Casa pionierilor Carei (radio). Jud. Timiș: Lic. ind. construcții civile — Timișoara: — construcții și instalații în construcții (2 catedre); Casa pionierilor — Timișoara: — carturi, — croitorie-broderie, — cineclub; Casa pionierilor Lugoj (automobilism); Casa pionierilor Sînnicolaul Mare (carturi). Jud. Vaslui: Grupul școlar construcții Vaslui; — construcții civile și industriale (2 catedre), — instalații în construcții, — desen tehnic, — instalații (2 catedre-maiștri); Șc. gen. nr. 4 — Vaslui (lăcătușărie).

Școala franceză în șantier

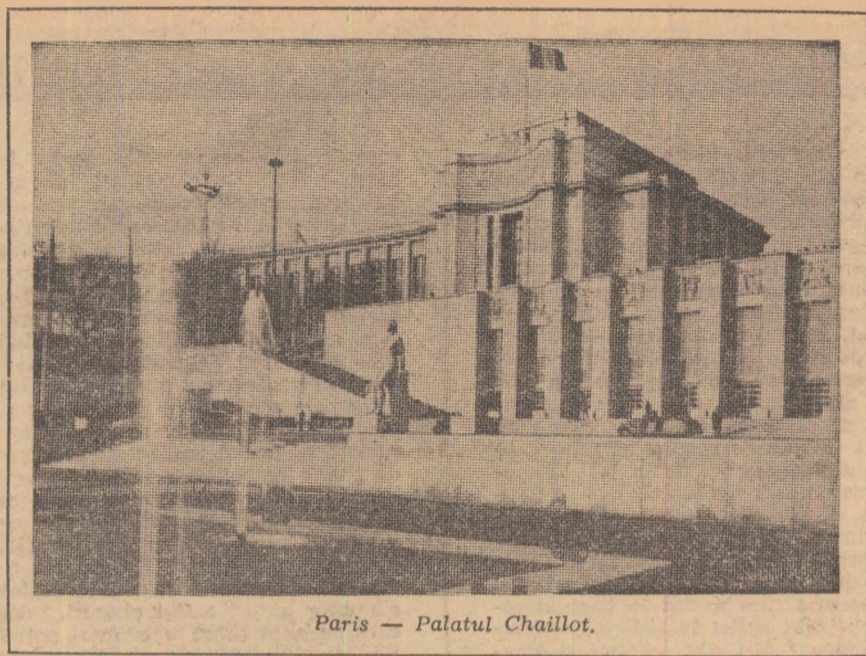
Criza prin care trece astăzi tineretul ajuns la pragul intrării în viața productivă este problema numărului unu cu care e confruntat în momentul de față învățământul francez, ceea ce îl determină să se afle în permanent șantier de adaptare și perfecționare.

Una din problemele la ordinea zilei pe acest șantier este orientarea școlară și profesională a elevilor. Cercetarea psiho-pedagogică și consiliile de orientare, funcționând ca forme instituționalizate, oferă soluții practice orientării și reorientării elevilor, un avantaj mai larg de opțiuni, o preocupare cu totul specială pentru elevii admiși la palierele decisive ale orientării — intrarea în primul ciclu al învățământului secundar, corespunzător clasei a VI-a (o nouă lege din 10 martie 1972, reglementează orientarea la ieșirea din ciclul elementar) și palierul clasei a III-a (numerotarea e inversă), care deschide accesul în liceul propriu-zis, diversificat în ciclul lung care conduce la bacalaureat și ciclul scurt, de doi ani, cu profil practic.

Rolul serviciilor de orientare școlară și profesională este de a-i sufla pe elevi unei permanente observații, de a le cunoaște rezultatele, aptitudinile și a-l îndruma către forma de învățământ sau profesia care le corespunde și le asigură maxima dezvoltare a capacităților personale.

În șantierul învățământului se înnoiesc și se adaptează fără încetare metodele și mijloacele, se decantează și se asimilează progresele extreme de rapide din domeniul tehnologiei didactice. Și la acest punct se iau măsurile de precauție necesare, întrucât abuzul sau folosirea nerățională a mijloacelor audio-vizuale s-a văzut că poate aduce prejudicii învățământului. Zeloșii tehnologiei moderne provoacă adesea „ambalarea atât de puternică a mașinii educative încât motorul se înecă”, spune M. Leherpeux, directorul Centrului regional de documentare pedagogică al Academiei din Paris.

Max Hichter, președintele Federației internaționale a Centrului de

Paris — Palatul Chailot.

introducere a metodelor active în învățământ, este de părere că măsurile novatoare comportă studii originale și soluții adaptate particularităților specifice fiecărei țări. Întrucât bagajul de cunoștințe și diplomele care îl sancționează sint repede perisabile, toată lumea este de acord că dobândirea informației metodologice și a metodelor de lucru, însușirea conceptelor operaționale trebuie să treacă înaintea informației. Realitățile oferite de sălile de clasă, de laboratoare, de regimul de lucru din unele școli confirmă faptul că formula „a învăța să înveți” dobândește un conținut real, o funcționalitate vizibilă. Profesorul care varsă din capul lui torrentul de cunoștințe în al altora poate să inspire cel mult niște caricaturi.

Pedagogii francezi sint de părere că, în noile condiții, competiția școlară va trebui abolită, deși este o tradiție adânc înrădăcinată. Locul ei îl revendică învățarea în echipe. Munca în grup nu numai că nu frânează dezvoltarea capacităților personale, dar permite asumarea unor responsabilități și este singura în măsură să pună în valoare aptitudinile organizatorice și de conducere încă de la fragedă vîrstă.

Selecția și dirijarea valorilor umane se cere făcută din mai multe unghiuri, nu numai din cel al inteligenței teoretice promovat de școala tradițională. Din atari rațiuni, ponderea lucrărilor practice, dezvoltarea și diversificarea învățământului tehnologic, extinderea instruirii programate, metoda învățării în echipă, asimilarea și folosirea cu discernămint a mijloacelor tehnice audio-vizuale se înscriu în noul stil didactic la care ne refeream anterior.

Dar, dincolo de acestea, se află gigantică lume a informaticii. Oamenii care o deserveșc vor trebui nu numai să stăpînească ordinaoarele, dar să le și pună probleme, să interpreteze rezultatele. Există, în Franța, intense preocupări și în această direcție. Ele încep, cum e și firesc, cu reciclarea cadrelor didactice.

Formația noliivalentă se substituie tot mai mult specializării înguste. Asemenea perspectivă deschide ciclul superior (second cycle long) al liceului, prin profilul celor 5 secții ale sale, care conduc la tot atâtea tipuri de bacalaureat. Pregătirea de bază se realizează de pe o platformă științifică și intelectuală mult mai largă, accentul deplasîndu-se asupra disciplinelor aplicative, iar, din punct de vedere metodologic, asupra caracterului formativ (dezvoltarea acestor aptitudini care asigură adaptarea și reconversiunea profesională în viitor, dar și asimilarea cunoștințelor care oferă suportul metodologic al pregătirii individuale).

Începînd chiar din acest an, posesorii diplomei de bacalaureat vor putea alege două noi filiere universitare pluridisciplinare. Una va permite însușirea tehnicilor matematicii moderne și aplicarea lor în domeniul științelor sociale — secția „Ma-

tematică aplicată și științe sociale” (în care se va studia matematica, informatica aplicată, statistica, economia politică și alte științe sociale); cea de a doua privește „Cunoașterea lumii contemporane și administrația economică și socială” (discipline obligatorii: mediul înconjurător, statistica matematică, informatica, știința administrației). În ambele, sint obligatorii studiul limbii materne și al limbilor vii. Soluțiile acestea vin în întîmpinarea celor ce spunea André Pièrre, profesor de drept și economie la Universitatea din Paris: „Dacă vom putea găsi pentru tineret și împreună cu el un proiect care să-l asigure un viitor cert, răul secolului va fi înlăturat”.

Pe de altă parte, Institutul național de cercetare și documentare pedagogică, răspunde comenziilor școlii prin cercetările fundamentale și aplicative privind ameliorarea conținutului învățământului la toate nivelele și asigură pe numeroase căi animația pedagogică destinată modernizării. S-au întreprins experiențe masive pentru renovarea metodologiei didactice în raport cu evoluția științelor și a tehnicii.

Dintre contribuțiile mai de seamă, aș aminti cele privind învățământul limbii franceze ca mijloc de comunicare și expresie orală și scrisă (comisia Rouchette) și reforma învățământului matematic (comisia Lichnerovicz). În privința noii concepții asupra învățământului matematic este de subliniat faptul că acesta nu ambiționează să-l înzestreze pe elevi numai cu tehnicile de rezolvare a problemelor sugerate de viața curentă și catalogate pe domenii, ci și să le asigure asimilarea reală și justă a noțiunilor matematice pe care se bazează aceste tehnici și să facă din matematică un limbaj universal. În acest sens se realizează și perfecționarea profesorilor de specialitate.

O chestiune de primă urgență ce stă în atenția Institutului de cercetări pedagogice este și deschiderea școlii către informația extrascolară, către cunoștințele ce se pot dobîndi prin mijloacele de comunicație de masă. Dincolo de utilizarea televiziunii școlare și universitare, programele radio-televiziunii vor trebui adaptate și prelunțate în școală pînă la integrarea lor în procesul de elaborare a „arborelui mental”. Un dialog mai susținut și bine raționalizat între școală și mass-media va avea drept rezultat extinderea influenței modelatoare a școlii asupra formației para-peri-postșcolare.

Un sistem educativ dinamic, deschis noului, care să formeze omului capacitatea de autoînstruire și auto-perfecționare de-a lungul întregii vieți — iată idealul care animă învățământul francez de azi și-l situează într-un febril șantier novator.

ZINA SIRBU

Revista
presei străine

„Vita dell 'Infanzia”

La rubrica „Note de psihologie și de didactică” revista italiană de orientare montessoriană publică în numărul 6/1973 un interesant studiu privind învățarea limbajului de către copiii preșcolari.

Articolul, semnat de Tiziano Loschi face, încă din titlu, o subliniere esențială: limbajul este pivotul educației intelectuale. Cu toate că psihologia nu a reușit să formuleze un răspuns satisfăcător la problema: limbajul este o condiție necesară a dezvoltării gândirii și a conștiinței?; gândirea este o condiție necesară a limbajului? — un lucru rămîne cert, că acesta îndeplinește o funcție foarte importantă în dezvoltarea psihică a copilului, căruia, permițîndu-i să manipuleze realitatea prin simboluri îl ajută — cum observa Vjgotskij — să-și structureze experiența și să pătrundă mai adînc în cunoașterea lumii.

Copilul preșcolar — subliniază revista — dispune de o serie de reale potențe intelectuale — putere de reprezentare, de efectuare a unor conexiuni logice, de generalizare, de abstractizare etc. — bineînțeles, la dimensiunile imnuse de vîrstă. Toate aceste capacități mentale se manifestă în cadrul acțiunilor concrete, senso-motrice pe care le desfășoară copilul mic. Limbajul de care se folosește, fie din proprie inițiativă, fie stimulat de educator — îl ajută să-și dezvolte puterea de judecată care, generalizîndu-se, devine astfel un mod personal de comportament.

În consecință, activitățile din grădinița de copii trebuie însoțite de conversație — conversația copilului cu educatorul, cu colegii de grupă. Diferitele forme de joc — spune autorul — exercițiile senzoriale, de grafică picturală, de dezvoltare a gândirii etc., trebuie asociate cu vorbirea bazată pe conversația spontană, însoțită de asociațiile de idei pe care le generează activitățile concrete, fie provocată anume de educatorul care tînteste un anumit scop didactic. Și într-un caz și în altul — reține atenția revista — vorbirea, conținutul ei, constituie și un mijloc de cunoaștere a modului de a gîndi al copilului, a imaginației, a preocupărilor lui etc.

Este drept că unele educatoare, din dorința de a păstra liniștea și disciplina în cursul activităților cu grupul de preșcolari, sint tentate să permită mai puțin copiilor să vorbească în timp ce se joacă, desenează, construiesc. Aceasta este o greșeală — este de părere, pe bună dreptate, autorul. Educatorul nu numai că nu trebuie să-i împiedice pe copii să vorbească în timpul activității de la grădiniță, el este obligat — în interesul maximei dezvoltări intelectuale a celor mici — să-i provoace la aceasta, cerîndu-le explicații asupra celor ce se întîmplă în clasă, asupra celor ce întreprind ei, ce observă, ce gîndesc.

A. C.

„Genitori”

Numărul 192/1973 al revistei holo-gneze care tratează problemele raportului școală-familie, subliniază în cadrul rubricii semnate constant „Paidagogos” un aspect care merită reținut: în acțiunea pozitivă de eliberare a procesului de învățământ de canoanele rigide, ca și de tot ceea ce nu servește viața și nu-l înarmează pe tînr cu ceea ce-l ajută să se integreze în sinul societății — există pericolul de a subaprecia anumite metode pedagogico-didactice și categorii de cunoștințe din paleta învățământului tradițional.

„TRIBUNA ȘCOLII”

Revistă săptămînală editată de Ministerul Educației și Învățămîntului și Uniunea Sindicatelor din Învățămînt, Știință și Cultură